



Belvárosi Harangszó

A SARKAD-BELVÁROSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG IDŐSZAKOSAN MEGJELENŐ LAPJA

XII. évfolyam 4. szám

2024. augusztus

Kedves Olvasó!

Nyár, hőség, vízpart, táborok, programok, szurkolás a magyar sportolóknak, közösség, szép pillanatok. Olyan hívó szavak ezek, melyek elindítanak valamit. Képek, ízek, illatok, hangok, vagyis emlékek egész sora jelenik meg bennünk, de arra gondolunk, milyen kár, hogy elmúltak, hogy vége van.

Ám a jóból is megárt a sok. A nap melege ezen a nyáron különösen erős, és bár azt mondják a nap fénye az élet forrása, és elengedhetetlenül fontos, de ha már túl sok, az károsítja az élő szervezetet, és nem tesz jót semminek. Napközis táborunkban is éreztük ezt, hiszen olykor szinte menekülni kellett a hőség elől. Nagyon elővigyázatosak voltunk, és óvtuk egymást. Istennek legyen hála, hogy ez sikerült is.

Jóból is megárt a sok? Van, amire ez egyáltalán nem igaz. Sőt! A bőséges a legjobb. Ez pedig Isten kegyelme, amely bőséggel kiáradt ezen a nyáron is gyülekezeti alkalmainkra, táborainkra, kirándulásainkra. Ezt éreztük a Szeretethídon is, amikor csak akkor kezdett el esni az eső, amikor mindennel végeztünk, és a lefestett kerítés megszáradt. Ott volt velünk Parajdon is, hiszen sem az eső, sem a hideg nem foszthatott meg minket azoktól a szép emlékektől, melyeket Isten kegyelméből megkaphattunk tőle.

Számtalan alkalommal éreztük Isten gondoskodó jelenlétét ezen a nyáron. Hányszor mentett meg minket, hányszor volt ott velünk a legmelegebb napokon, amikor elviselhetetlennek tűnt a hőség, és hányszor vigasztalt meg minket. Hányszor mentett meg egy adott helyzetben, hányszor óvott úgy, hogy először nem is gondoltuk, ez is, mentő kegyelmének a jele. Isten kegyelméből sohasem elég. Abból mindig több, és még több szükséges. Aki egyszer megízlelte, annak ez a kegyelem olyan, mint a forrás. Olyan kiapadhatatlan forrás, melynek hűsítő vize frissít, táplál, új erőt ad.



Világunk rendkívül ellentmondásos. Látjuk, mennyire nem tiszteli egyik ember a másikat, mennyire nem becsülik a korábban fontosnak tartott értékeket. S néha mi is úgy állunk ebben a világban, mint a tikasztó nyári hőségben. Tehetetlenül, és azt várjuk, mikor múlik el, mikor lesz vége. Isten kegyelme azonban árad. Mindig árad. Függetlenül attól, ki, mit gondol.

Isten kegyelme soha nem elég. Isten kegyelme nem károsít. Csak nyerhetünk általa. Nem kell tőle félni, hogy sok lesz. Nem rombol, nem pusztít, hiszen nem ebből a világból való, és épp ezért nem bűn alá rekesztett. Isten kegyelme ajándék és

lehetőség! Isten kegyelme tökéletes. Nem véletlenül írt dalt erről az a volt rabszolgakereskedő, aki lelkipásztorrá lett, és csodálatos énekeit máig sokan éneklük.

*„Csodálatos kegyelem, mily édes a hang,
mely megmentett egy olyan nyomorultat,
mint én.*

*Már elvesztem, de most meglettem;
vak voltam, de most már látok.”*

(John Newton: Amazing Grace)

Életünk sok és szép emléke fölött mindig az Isten kegyelmének felimerése az áldott lehetőség és ajándék a számunkra. Fontosak a szép percek, melyeket együtt tölthetünk a családukkal, a barátokkal vagy épp a gyülekezeti tagokkal, hiszen ezek színesítik és gazdagítják emberi életünket, és sok esetben értelemmel töltik meg napjainkat. Kellenek ezek az emlékek, amelyek kalandokról, izgalmaikról, megoldott feladatokról szólnak, vagy épp nevetésről, összeborulásról, mélységekről, amelyekből kijutottunk, vagy olyan magasságokról, ahová eljuthattunk. Ám ahhoz, hogy ne csak e földi élet távlatában tudjunk gondolkodni, hanem képesek legyünk meglátni a legnagyobb célt is, ahhoz az Isten kegyelmének megtapasztalására, átélésére, és az erre való emlékezésre is nagyon nagy szükségünk van. Ez a kegyelem él és éltet. Ez tesz kenyeret az asztalunkra, ez ad erőt a küzdelmeinkhez. Ez a kegyelem ad értelmet egész földi életünknek. Ez hordozta, hordozza, és hisszük, hordozni is fogja egyéni és közösségi életünket, gyülekezetünk egészét is.

Koncz Zsolt lp.

Nemzedékről nemzedékre

– a Bihari Református Egyházmegye
Nőszövetségének és ifjúságának
közös találkozója
Biharpüspöki – 2024. június 15.

Ki érti Isten szavát? – „*Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk.*” (1Kor 2,12)

Amikor még nem volt a szava írásba foglalva, Isten a gondolataikon keresztül szólította meg az embereket. Számukra egyértelmű volt, hogy az, ami így vagy más módon eljutott a tudatukig, Isten szava. Ma elsősorban a Szentírásról és annak magyarázatán keresztül szól Isten. De miközben olvassuk ezeket a régen leírt szövegeket, vagy hallgatjuk azok magyarázatát, a Szentlélek egészen személyessé, konkréttá és időszerűvé tudja azokat tenni számunkra.

Isten tehát ma is beszél, a kérdés csak az, hogy értjük-e. Még Jézus tanítványai is rászorultak arra, hogy feltámadása után elvegye ezt a lelki vakságot és süketséget belőlük: „*Akkor megnyitotta értelmüket, hogy értsék az Írásokat*” (Lk 24,45). Aki viszont megkapja Istentől ezt a „*adaptert*”, az a Biblia betűi mögött felismeri az élő Isten hozzá szóló szavát, nemcsak érti, hanem egyetért vele, engedelmeskedik neki, az ige munkálkodik benne, formálja életét.

2024 – az Élő Ige éve

Mit jelent ez? Mit jelent ez ma a mi számunkra? „*Mert Isten igéje / az Istennek beszéde (Károli) élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál, mélyre hatol, az elme és a lélek, az izületek és a velők szétválásáig, és megítéli a szív gondolatait és szándékait.*” (Zsid 4,12)

Biztosan felidéződött bennetek, amit hittanórán tanultunk: az Isten Igéjének hármas alakja, melyet úgy is fogalmazhatunk, hogy az „Élő Ige” lehet: a hirdetett Ige, írott Ige, mely a Szentírás és kijelentett Ige, maga Jézus Krisztus. Nem három különböző kijelentés, hanem az egyetlen kijelentés három hozzánk érkező formája. Láthatjuk ebből, hogy Isten Igéje elsősorban nem „csak” írás, hanem szó, beszéd és esemény egyszerre.

Az „Élő Ige” tehát maga az Isten beszéde. Az élő Isten szava lehet „élő Ige”, mely ható, működő szó és tett, beszéd és esemény egyszerre. Az „Élő Ige” így nem csak hangzik, hanem lesz, van és történik is.

Az Isten és ember kapcsolatában az Isten a kezdeményező fél, az Ő kijelentésén / szaván keresztül, de legkifejezőbb módon abban: hogy Igéje / Élő Igéje testté lett. Jézus Krisztus. Így, amikor Istentől gondolkodunk, mindig én-te viszonyban, két aktív cselekvő van jelen, találkozik. Ám Isten

sohasem automatizálható vagy tárgyasítható, a mi elképzeléseink, vágyaink szerint. A középpontban a Vele való kapcsolat áll, vagyis az Ő jelenléte. Itt van. Most is! Ez mármint az „Élő Ige”, az Élő Igével való személyes kapcsolatunk kiterjeszthető a mi emberi kapcsolatainkra. Ez a lényeg!!!! – Az Élő Igével való kapcsolat minőségileg változtatja meg önmagunkat és élethelyzetünket.

Az Isten Igéje tehát elsősorban esemény. Bennünk, velünk, értünk történik. Az Isten Igéje él és éltet. Az „élő Igében” erő van, energia, hatalom, amely megmozdítja, kimozdítja a valóságot és változást idéz elő. Képes megváltoztatni a világ realitását és bennünket Isten valóságába helyezni.

Itt érkezünk el találkozónk mottójához: „*Nemzedékről nemzedékre*” Hogyan formálja a Biblia üzenete a mindenkori embert? Hogyan adható ez át a következő nemzedéknek? – Úgy, hogy figyelünk Isten szavára, hogy kezünkbe vesszük, forgatjuk, ha kell „másoljuk”, olvassuk, ajándékozunk.

Néhány pillanatfelvételt szeretnék bemutatni. Ha úgy jobban tetszik, olyan „*shorts*”-okat, melyek felvillantanak egyes embereket, helyzeteket, lehetőségeket és következményeket. Nagyon távol esnek egymástól térben és időben, de látni fogjuk az Ige erejét bennük. S mivel a „teljes Írás / teljes Ige” Istentől ihletett, s a két szövetséget nem lehet szétválasztani, ezért az az Ószövetségből és az Újszövetségből is választottam.

Nőszövetség – Ifjúság – Biblia

Ez a párosítás – bevallom – nem hozta meg azonnal az ihletemet, bár nagyon életszerű és természetes, mégis inkább a nehézsége fogott meg. Ilyen az ember. Mi a közös? Amikor ezt mondtam valakinek, az félig viccesen, félig komolyan azt mondta: sírnak. Huh..., először bennakadt a levegő. A sírás napjainkban a gyengeség, a szomorúság jele. Én aztán nem vagyok gyenge, és bizony most szomorú sem, de aztán elgondolkodtam azon, hogy kik sírnak a Bibliában?

Több síró férfit találunk, mint nőt!!! Sírtak az ősatyák: Ézsau, Jákób, József, a próféták: Elizeus, Jeremiás, Ezékiel. Sírtak a nagy szenvedők, mint Jób. Sírtak a királyok: Dávid vagy épp Ezékiás, de sírtak a tanítványok: Péter és még Pál apostol is. Sőt! Jézus is sírt: Lázár barátja halálakor vagy épp Jeruzsálem lelki állapota miatt. „*Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.*” Nem szégyen! Persze sírtak nők, mint Anna gyermektelensége miatt, vagy épp sírt akár az egész nép is, de statisztikailag kevesebbet. Ez eléggé kijózanító!

Ricpá – Az Ószövetség kevésbé ismert alakja Ricpá, Saul király másodfelesége, akiről Sámuel második

könyvében (2Sám 3,7; 21,8.10.11) olvashatunk. Néma alak, aki nem szavaival, hanem tetteivel „beszél”.

Mikor találkozunk vele?

Egy hároméves éhínség után Dávidnak igen nyomós oka van arra, hogy megkeresse a kiváltó okot erre a nyomorúságra. Az éhínség huzamos ideje mutatja annak halálosan fenyegető voltát. Meg is értette, hogy Saul és az ő házának ’vérbűne’ miatt van mindez az országon, mert ki akarta irtani a gibeonitákat.

Dávid király kiszolgáltatta 7 saulidát: 2 fiút, akinek Ricpá az anyjuk és 5 unokát, akiket a gibeoniták borzalmas módon kivégeznek és otthagynak. Miért? Az előző király: Saul ugyanis megszegte elődei esküjét, mely szerint a gibeonitákat nem bántják, ellenben ő a kiirtásukra törekedett. Ez nagyrészen valahogy sikerülhetett is, de nem teljesen, ezért mehettek a maradék gibeoniták Dávidhoz, hogy elégtételt követeljenek. Ennek a kérésnek engedett tehát Dávid.

Dávid királyként (2Sám 21,2a.5a.6c.7a) feltételezhetően abból indult ki, hogy rendeznie kell a megromlott kapcsolatot a gibeonitákkal, így jó „reálpolitikusként” nyitott feléjük. Ez egy állampolitikai probléma, hiszen a korábbi uralkodó szövetségtöréséről van szó, melyet a jelenleg hatalmon lévő királynak kell kezelnie. Tisztában lehetett azzal, hogy személyes érdekeinek igen hasznos, ha a gibeoniták megkapják, amit akarnak. Hiszen így „könnyedén” megszabadult a későbbi lehetséges trónkövetelőkkel való leszámolástól.

Dávid király kiadta Ricpá két gyermekét, továbbá Míkál, Saul leányának öt gyermekét a gibeoniták bosszújának, akik kegyetlenül kivégezték és temetetlenül ott hagyták őket, kiszolgáltatta a természet viszontagságainak.

3. Mit tett?

A kivégzési módszer, mellyel Saul utódait megölték csak itt és a 4Móz 25 részében jelenik meg. A kivégzési módszer pontos kivitelezése nem egyértelmű. Karóba húzás? Felakasztás? Kipellengérezés törött végtagokkal? Vagy ’egyszerűen’ a földre kiterített testekre gondoljunk? A fontos nem a pontos kivitelezési mód, hanem az, hogy a holttesteket közszemlére ott hagyták, megtagadva ezzel tőlük a tisztességes eltemetést, mely mindenkinek jár. Ez a momentum pedig egyértelműen politikai felhangot képvisel. Ők azok, akiket nem csak fizikálisan kell megsemmisíteni, hanem társadalmi szempontból is el kell törölni.

Ricpá azonban ott marad. Nem megy el, hanem fog egy gyászruháat és sátrat készít (kiteríteni a zsákruhát) abból, hogy éjjel-nappal megvédhesse a

tetemeket, nehogy az ég madarai, vagy a vadállatok szétmancsoglják (vö. 1Sám 17,44.46; 1Kir 14,11; Jer 7,33; Zsolt 79,2.3) azokat.

Mi indíthatta ezt az asszonyt a kivégzettek holttestének őrzésére? Anyai szeretet? Kegyelet? Hősiesség? Halálmegvető bátorság? Önfeláldozás? Zavarodottság?

Ricpá tette nem csak fellángolás volt, hiszen hónapokon (áprilistól októberig) át, az aratás kezdetétől az őszi esőig, őrizte a testeket (21,10). Az időtartam megjelölésében fontos szerepet játszik az eső motívuma, hiszen az őszi eső ideje is érkezett már.

Ricpá mozgástere behatárolt. Nem próbálja meg a hegyről lehozni a holttesteket, nem vállalkozik a testek eltemetésére sem, de azzal, hogy őrzi őket, lehetőséget biztosít arra, hogy ez a későbbiekben megtörténhessen.

Nem száll szembe sem Dáviddal, sem a gibeonitákkal, tette mégis közéleti, politikai dimenzióba kerül. Ricpá nem egyszerűen csak gyászol, hanem protestál a fennálló törvénytelenséggel szemben.

Tette fordulópontot jelent az elbeszélés menetében. Dávid, amikor értesül erről, nem csak elcsodálkozik (akár haragra is gerjedhetne), hanem ráébreszti arra a felismerésre, hogy ő is cselekedjen. Ebben az értelemben Ricpá kiállását akár „*prófétai jelképes cselekedetként*” is lehetne értékelni. Hűséges odafigyelése megtörte a vérontás és a bosszú spirálját. Ő az, aki ugyan szomszajhatná a bosszút, de nem teszi, hanem irgalmasságért kiált. Azzal, hogy Ricpá, nőként és édesanyaként a törvény szavára mutat, hozzájárul az erkölcsi rend helyreállításához.

Ricpá tette megragadja Dávidot, és felismeri saját felelősségét, bűnét, és ennek hatására hozzákezd a jóvátételhez (vö. 2Sám 12,7). Izráel királyaként cselekszik, mint Izrael képviselője. – „*Te vagy az az ember!*”

Nevéhez hűen, tette olyan, mint a parázs, mely fellobbantja a pislákoló tüzet. A szöveg ráébreszti a királyt arra, amit mindig is tudott, de az érdekek mentén való politizálása elfeledtetett vele. Helytállása úgy működött, mint egy kémiai folyamatban a katalizátor: „kis” tette elegendő volt a „nagy” folyamatok megváltozásához.

Hageus próféta

A próféták Isten kiválasztott emberei arra, hogy akaratát, üzenetét közvetítsék a király, adott esetben az egész nép felé. Nem egy hálás feladat volt, ugyanis a legtöbbször valamilyen rossz hírt: ítéletet, büntetést vagy fenyegetést kellett mondaniuk. Ezt pedig meg is szoktuk, hiszen amolyan komor hírnökökként gondolunk rájuk.

A média világában mondják: „a jó hír, nem hír”, ellenben a rossz hír sokáig boncolgatható, elemezgethető. Valahogy ilyen az ítéletes prófécia is, hiszen jó sok van belőlük a Bibliában: pl. Jeremiás, Ámós, Hóseás, Ézsaiás egy része stb. Ellenben van egy sikertörténet, egy sikerember, akiről alig tudunk valamit.

Hageus. Könyve majdhogynem a legrövidebb irat az Ószövetségben, szinte megbújik a 12 kisprófeta között. Üzenete a – hírérték – szempontjából nem elég sokrétű. Ő az ugyanis, akinek a szavára hallgattak. Van ilyen? Bizony. Nem csak itt. Pl. a niniveiek is hallgattak Jónásra, aki azonban meg is sértődött ezen, hiszen ő nem így képzelte magát el szerepében. Hadd ne mondjam, hogy az Úr másképp gondolta!

Hageus: a sikerember. Nem szoktok ezt így mondani, pedig lehetne. A babiloni fogságból hazatért nép hozzáfogott az újjáépítéshez. Vagyis a saját dolgaik rendezéséhez: ezt mondja úgy a könyv, hogy saját házaik körül forgolódtak. Hát csak nem ez a természetes? Nekünk igen. Mindig. Az én ügyem az első. Mi van az Isten ügyével? Semmi. Az Isten ügye akkor a jeruzsálemi Templom állapotán látszódott. – Romokban hevert. Senki nem ért rá ezzel foglalkozni.

Ismerős ez a helyzet? – Nem érek rá az Istennel, pláne az Ő ügyével törődni. Mi ez ma a számunkra? Bibliaolvasás? Imádkozás? Templombajárás? Istentisztelet? Kifogásaink vannak bőven. Nem is sorolnék, mert már ott mondjuk magunkban... (Az Isten ügye ne a pótkerék legyen, hanem a motor!)

Ekkor áll fel Hageus, aki négy rövid üzenetet adott át a kifogásaikat halmozó jeruzsálemieknek, akik el kezdtek figyelni szavára. Miért? Mert jöttek a bajok! Aszály, radikálisan csökkenő termés, és bizony az infláció. Mintha napjainkban lennének...

Szóval azt mondja Hageus, hogy mindez azért van, mert nem törődnek az Isten házával, pedig ennek jött el az ideje. A visszatértek ugyanis már a saját házaikban lakhattak, volt tető a fejük felett. A kötelező minimum már adott..., csak hát mindig több és több kell. De a bajok megnehezítik ezt a haladást, ami pedig újra eltereli a figyelmüket a Templomról. Hageus azonban felnyitja a szemüket. Minden mostani nyomorúságok oka, hogy a Templom romokban hever. Fogjanak hozzá az újjáépítéshez, és a helyzet jóra fordul. Több oldalról megvilágította a helyzetet, s valami „csoda” folytán megértették. Kellett őket többször biztatni, mert azért meg-megtorpantak, de engedelmeskedtek Isten szavának.

„Attól naptól megáldalak” – hangzott az ígéret. Nincs más feltétele: önmagad odaszánása – ez talán a

legnehezebb. Mintegy 2500 évvel ezelőtt megtették. Sikerral jártak. A Templom felépült és működni kezdett.

Nagyon sarkos ez a feltétel: építsd az Úr házát és áldásában részesülsz, de így lett. Vajon mi lenne, ha mi ugyanilyen odaszánással állnánk az Isten ügyéhez? Végre hozzáfognánk és tényleg kezünkbe vennénk a Szentírást és olvasnánk? Ilyen odaszánással járnánk templomba. Így imádkoznánk. Isten ígérete ma is érvényes (nem veszi el érvényét a beteljesüléséig): attól (a naptól) fogva megáldalak. Áldás. Erre van nekünk s szükségünk.

Miért? Értünk. Nem az Istennek volt ugyanis szüksége arra a Templomra, hiszen Ő a teremtő, Őt még az „egek egei” sem fogadhatják be. Nekünk van szükségünk Rá. A Templom értünk kell, hogy nyilvánosan is dicsőíthessük és megszólíthassuk Istent. Isten Igéje nekünk szükséges, hogy abban kereshessük, megtalálhassuk és megérthessük Őt. Hogy abból megismerhessük az Istent. Milyen is Ő? Olyan, akinek az a célja, akarata, ígérete: áldást akarok adni. Megáldani téged, az életed, egész valódat.

Jézus női tanítványai

A nőket Izraelben a rabszolgákkal és a gyermekekkel tartották azonos szinten, és nem volt szabad őket bevonni az istentiszteleti szolgálatra sem. A rabbinikus irodalomban szerepelt, hogy három olyan dolgot tartottak számon, amiért dicsőíteni kell az Istent: nem pogánynak, nem nőnek és nem tudatlannak teremtettünk (Juda ben Elai).

Jézus egy ilyen általános „lenézésben” mégis asszonyokkal is körbevette magát azt mutatja, hogy teljes értékű embernek tekintette őket. Visszaadta a női nemnek a teljes emberi méltóságát, Isten és emberek színe előtt. Jézus munkásságának a tanúivá és részeseivé tette őket. Olyan asszonyok (pl. Mária, Zsuzsanna, Johanna) voltak ők, akik maguk is megtapasztalták Jézus gyógyító erejét – pl. magdalai Mária. Ők azok, akik végig hűségesek voltak Jézushoz, a kereszt alatt is ott voltak, temetésénél is (Mt 27,61; Mk 15,47; Lk 23 55–56).

Amikor *Mária és Márta* Betániában vendégül látják Jézust sem evidencia – csak mi tartjuk annak. Márta az étkezésnél, az asztal körül szolgált, Mária pedig gesztusa által, Krisztus sorsát vetíti előre. A farizeusi körökben azonban egyáltalán nem volt megengedett, hogy asszonyok szolgáljanak fel (nekik még itt sem volt semmi keresnivalójuk). Jézus pedig megengedi ezt. Tehát a nők is elláthatják az asztal körül végzendő szolgálatokat, és elfogadta a vacsorát attól az asszonytól, aki ugyanúgy tett bizonyosságot Jézusról, mint Péter: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Jn

11,27) – „Simon Péter így felelt: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mk 16,16)

A Krisztus feltámadásáról szóló bizonyágtétel első szavai is az asszonyokhoz köthetők. Sőt, megbízást is kapnak ennek hirdetésére. Születése történetéhez is épp úgy hozzátartoztak az asszonyok (az angyalok is), mint feltámasztásának elbeszélése. Mária angyaltól vette a Megváltó születéséről szóló híradást, és az angyaltól hallják az asszonyok az üres sír mellett: „feltámadt”. Ez Isten rendeltetésének, hogy az embert „férfivá és nővé teremtette” a vissza- illetve helyreállítása. (Uzsalyné Pécsi Rita: „A lebecsült társból nem megbecsült társ lett, hanem versenytárs.”)

Ők az új élet első hírnökei: felhatalmazást kapnak az örömhír hirdetésére, továbbadására. Hiteles tanúnak minősíti őket! Teljesítik küldetésüket: az asszonyok követekké válnak (mint az angyalok), akik viszik az örömhírt a többieknek. Vagyis Jézus felhatalmazta női követőit a szolgálatára: az örömhír vivésére épp úgy, mint az asztal körüli szolgálatra.

Hangsúlyos itt az a megállapítás, hogy Jézus először nem a tanítványi körnek, vagy épp Péternek, Jánosnak, hanem egy nőnek jelent meg. Magdalai Mária (miután Péter és János visszamentek a sírtól) ott maradt és megjelent neki Jézus, de nem tudta, hogy Ő az (ez hasonló az emmausi tanítványok esetéhez, hiszen ők sem ismerték fel Jézus), hanem a kertésznek gondolta. Testi szemeink nem elegendőek a feltámadás felismeréséhez.

Mária arról ismerte fel a Mestert, hogy a nevén szólította. Krisztus szava / tette munkálja a felismerést: Ő ad 'látó' szemet és 'értő' fület. Az emmausi tanítványok a kenyér megtöréséről ismerték fel az Urat.

Tamás tapintásból akarta, de elég volt, hogy ott állt meg előtte – hogyne lett volna elég! Nem is tudott mást mondani: „Én Uram és én Istenem. Jézus válasza is sokat mondó: Te láttál, és hiszel, „boldogok, akik nem látnak és hisznek.” Mi vagyunk ezek a boldogok!

A felismerés mindig a Lélek ajándéka. Mária az első, aki azt mondhatja magáról: „láttam az Urat”. Egy nő. Zsidó embernek maga a megbotrányozás – a nő szava sem ért semmit, nemhogy a tanúskodása... Jézus feltámadásának első tanúja és hírnöke mégis egy nő lett. Új korszak kezdete, mely hirdeti az élet győzelmét a halál felett.

Összefoglalva:

1. Isten Igéje elsősorban esemény. Bennünk, velünk, értünk történik, él és éltet. Az élő Ige ereje képes megváltoztatni e világ realitásait és bennünket Isten valóságába helyezni: „meg akarlak áldani”.

2. Ricpá szavak nélkül tett bizonyágot a benne lévő erkölcsi rendről, és az Isten Igéje mellett. Bátor fellépése hozzájárult a „nagy / a rajta kívülálló” dolgok helyes mederbe való tereléshez.

3. Jézus visszaállította a nők teremtetési rendjének méltóságát: maga köré gyűjtötte őket, megengedte, hogy szolgáljanak neki, hitelesnek és értékesnek tartotta szavukat: ők a feltámadás első tanúi és hírnökei egyben. Ez lett a mi küldetésünk is. A magdalai Mária mondhatta el először: „Láttam az Urat.”

A női lélek különösen érzi, mi a kötelesség, mi az erkölcsi kötelesség az Isten örök törvénye szerint. Micpá: a halottat el kell temetni! Jézus temetésénél ugyanazért a végtisztesség megadásáért (annak befejezésért) mennek vissza a temetőbe. De nem halált találnak, hanem életet, az élő Urat: Jézus Krisztust.

4. Az Élő Ige értünk és velünk cselekszik. Él és éltet minket. Formál minket. Felhatalmaz a szolgálatra: szavakkal és tettekkel. A Szentlélek Isten az, aki megpecsételi számunkra az „Élő Ige” igazságát.

**„Nem erővel, sem hatalommal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregeknek Ura”
(Zakariás 4,6)**

Dr. Koncz-Vágási Katalin

„Nemzedékeknek nyújtottál
menedéket, megnyugvást, biztonságot.
Kik észrevették,
megköszönték, és közelebb húzták
magukat
Hozzád,
jó Isten.
Kik nem,
azok felé
Te
nyújtózol ki
Lelkeddel,
hogy végzetes kárba ne tuszkolja őket
hitetlen bizalmatlanságuk.
Ne engedő, hogy távolabb
merészkedjenek
kereső kegyelmed
hosszánál.”
Ámen
(Kereskenyi Sándor imája)

„Megtartani a Lélek egységét a békeesség kötelékével”

A Pál apostol efézusbeliéhez írt levelének negyedik fejezetéből vett bibliai sor volt a vezérigéje a XXX. jubileumi egyházkerületi nőszövetségi konferenciának, amelyet 2024. június 28-án tartottak a Debreceni Református Nagytemplomban.

Az impozáns rendezvényre majd hétszázan érkeztek, nemcsak a Tiszántúli Református Egyházkerület gyülekezeteiből, hanem az ország más részeiből is, és – nagy örömeinkre – igen nagy számban az egész Kárpát-medencéből. Dr. Fekete Károly, a TTRE püspöke a 121. zsoltár alapján mondott köszöntőt: „Az Úr megőrzi téged minden bajtól, megőrzi életedet. Megőrzi az Úr jártodban-keltedben most és mindenkor”. Ha önmagunkra nézünk, könnyen megtelik a szívünk aggodalommal, félelemmel, de tudnunk, hinnünk kell, hogy az Úr védelme alatt állunk, és rá támaszkodva a bajok közepette is lehetünk a békeesség nagykövetei.

Harangozó László szabadkai lelkipásztor, a Szerbiai Református Keresztyén Egyház püspöke a Lukács evangéliuma 13. fejezetének 10-17. versei között olvasható szakasz, a meggörnyedt asszony története alapján tartott igehirdetést. „Bizonyára mosolyogva, örömmel jöttünk a konferenciára, de lehet, hogy belül meg vagyunk görnyedve a sok teher, gond súlya alatt. Ne féljünk, így is jöhetünk Jézushoz, és csakis Jézushoz jöjünk! Hozzáértetni akár még 18 év szenvedés után is lehet, Ő előttünk áll és biztat: »Asszony, megszabadultál betegségedből.« Megtörténhet, akár még hívő közösségben is, hogy nem vesznek bennünket észre az emberek, de Jézus nemcsak meglát, hanem lát, hiszen Ő a Gondviselő. Ő szeret, és ez a szeretet mindenre elég.”

Dr. Gaál Botondné Dr. Czeglédy Mária, a TTRE Nőszövetség kerületi elnöke nyitotta meg a konferenciát, felvázolva az elmúlt 30 év legfőbb eseményeit és fejleményeit. Igen öröndetes, hogy egyre növekszik az újonnan alakuló nőszövetségek száma, sokan akarnak és tudnak a gyülekezeteknek ily módon is szolgálni.

A Nagytemplom lelkésze, Oláh István mint házigazda üdvözölte a jelenlévőket, hangsúlyozva, hogy a női munka építi Isten országát.

Oláh Anita hárfaművész zenei produkciója segített ellazulni és lelkileg, szellemileg feljebb emelkedni.

Ezután különleges és megrendítő beszámolók és előadások következtek a Felvidéken, Erdélyben, Drávaszögben és Kárpátalján élő közösségek átéléseiről, hitben járó, példát mutató munkálkodásáról. Jakab Krisztina, a Kárpátaljai

Református Egyház Beregi Egyházmegye elnöke ötödik gyermekével várandósan is fontosnak érezte, hogy részt vegyen a konferencián, és megköszönje a sok adományt és segítséget, amit az anyaország nőszövetségei nyújtanak. Fotókon mutatta be a csillogó szemű kicsinyeket, akik még tudnak önfeledten örülni az ajándékoknak. Megrendítő volt hallani a beszorítottságról, az áramhiány miatt átért bizonytalanságról, hogy nem lehet előre tervezni, mert bármikor történhet baj. Emberekben nem reménykednek, egyedül Jézusban, de benne kitartóan, hittel, imádkozva. Érzik és tapasztalják, hogy Jézus lehetetlen helyzetekben is újra és újra ad áldást.

Dr. Lábadi Károly egyetemi tanár és felesége, Kedves Klára Laskórol érkezett és a Drávaszögben folyó munkáról számolt be. Hallhattunk a reformatori kezdetekről, Sztárai Mihály munkálkodásáról, aki mintegy 120 gyülekezetet alapított, valamint zsoltárgyűjteményeket és hitvitázó drámákat is írt. Sajnos ez a vidék sokat szenvedett a történelem viharai és az országhatár változásai miatt. Jelenleg sincs békeesség, a kicsinyre zsugorodott református közösség ma is megosztott. Voltak azonban kiemelkedő jelentőségű asszony szolgálattevők, „prófétanők” – Borkó Julianna és Novák Olga – akiknek életpéldája ma is él és hat.

A Felvidéken megújult borsi Rákóczi-kastély szakmai igazgatója, Nagy Zsuzsanna számolt be arról a hatalmas és csodás eredményt hozó munkáról, amelyet itt végeztek. A magyar kormány 1,6 milliárd forintos támogatást biztosított mindehhez. Az interaktív vár és múzeum a mai kor minden igényének megfelel, és várja a látogatókat a magyar határhoz egészen közel. „Rákóczi keresztény hitének ereje jelen van ma is” – hangsúlyozta az előadó.

Erdélyből is felemelő szépségű képeket láthattunk a megújult bonyhai Bethlen-kastélyról, melyeket Tatár Anna lelkipásztor, az Erdélyi Nőszövetség kerületi titkára osztott meg velünk. 2010-re a kastély annyira leromlott, hogy már szinte romokban állt. Így kapta vissza a Bethlen-család, akik átadták a református egyháznak. A Nőszövetség gondozására bízták, hogy kezdjenek vele valamit. És kezdtek. Kastély-napokat tartottak, téglajegyeket árultak, és ámulatba ejtő kreativitással és kitartással küzdöttek a nagyon távolinak tűnő célokért. 6800 református asszony aláírásával fordultak a magyar kormányhoz, ahonnan megérkezett a segítség. Ma újra teljes pompájában láthatjuk, és mivel a Nőszövetség gondozásában áll a kastély, külön hangsúlyt fektetnek Árva Bethlen Kata emléke ápolásának is, aki itt született.

Az ebédet a Debreceni Református Kollégium udvarán lehetett elfogyasztani. A délutáni programra Vad Péter szépséges orgonajátéka hívogatott vissza a Nagytemplomba. Csodálatos élményt nyújtott a Credo Versénekegyüttes produkciója, akik Kárpátaljáról érkeztek. Felemelő szépségű költemények méltó tolmácsolással szívünket, lelkünket mélyen megérintették. Küszködtünk a könnyeinkkel, maradandó megtapasztalás volt.

Dr. Koncz-Vágási Katalin lelkipásztor, országos elnök szentelte fel az új zászlókkal jelentkező nőszövetségeket Kisvárdáról és Nádudvarról.

„Adtál a téged félőknak zászlót, melyet felemeljenek az igazságért.” (Zsolt 60,6)

Aki zászlót varr / varrat, az egy olyan közösség tagja, mely él, sőt élni akar; mely szolgál, mert szolgálni akar; mely hirdeti Isten nagyságát, kegyelmét és azt a gyógyító erőt, melyet saját magán is megtapasztalt már. Akik zászlót bontanak, sőt zászlót magasba emelnek, azok képesek arra, hogy ne önmagukra hívják fel a figyelmet, hanem arra a cselekvő, nélkülözhetetlen lelkiségre, mely a Jézust követő nőkre és asszonyokra jellemző. Imádság. Szolgálat. Bizonyosságtétel: Jézus az élet forrása és megváltója.

„Új zászló leng most itt közöttetek,
Senki ellen, - csak magatok miatt.

Olyan, mint a testté vált ábitat.

Mint lelketek szárnyas, égi része.”

(Reményik S.)

Ezek a zászlók, a rajtuk lévő igékkel – Lídia Református Nőszövetség Kisvárdai: „Szolgáljatok az Úrnak örömmel!” (Zsolt 100,2) – Nádudvari Református Nőszövetség: „Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,2) – olyan jel legyen a számotokra, mely arra emlékeztet Benneteket, hogy az Isten egyházába tartoztok, hogy az igaz úton maradjatok, hogy másokat is erre vezessetek, hogy tiszta szívvel szolgáljatok gyülekezetetekben, hogy örömetök, erőtök és reménységetek útjelzője legyen. Ámen

Koncz-Vágási Katalin

A jubiláló közösségeket és az újonnan alakuló csoportokat is köszöntötték, végül záró imádságot mondott Nagy Erika, a Királyhágómelléki Református Egyházkerületi Nőszövetség megbízott elnöke.

Tartalmas, szép napot nyújtott a konferencia.

Soli Deo gloria!

Dr. Kálmánchey Márta
ttr.hu

“Fogunk hát építeni új, erős várakat a régi Istennek”

A trianoni béke után elszakított területeken megszünt minden, csak az egyház maradt, de Isten megadta az erőt az ébredéshez és a megmaradáshoz - hangsúlyozta Kató Béla erdélyi püspök Geszten a nemzeti összetartozás napján.

- Ma van a nemzeti összetartozás napja. Atyánk, te tudod, hogy milyen borzalmas volt az összeomlás. Elképzelni sem lehetett, hogy egy ezeréves ország egyszerre Csáki szalmája lehessen, melyből mindenki annyit haraphat, amennyi jólesik neki. Hogy Kolozsvár, Zassa, Munkács, Szabadka nem a miénk, és semmi közünk többé nincsen hozzá.

Megköszönte Istennek, hogy minden józan ok ellenére szerette a magyarokat, és megadta az erőt az ébredéshez és ahhoz, hogy az előttünk járó nemzedékek „Európában páratlan módon gyakorolják az összetartozást”. Az elszakított területeken látszott meg igazán a Lélek ereje a püspök szerint: bár elveszett minden, az egyház megmaradt.

- A papok ekkor váltak igazán lelkipásztorokká, és egyszerre mind feléledtek. A lenézett paraszt testvérré vált, a kurátor, a presbiter pedig munkatársa lett a lelkésznek, és alig tíz év telt el az összeomlás után, közadakozásból majdnem minden faluban felépült a felekezeti iskola. Ehhez az is kellett, hogy Isten időről időre felelős vezetőket és gondolkodókat adjon.

- És mindenki, a vezetőink is megértették az evangélium szavát, amit a Máté evangéliumában így olvasunk: „Minden ország, amely meghasonlik önmagával, elpusztul, és egyetlen város vagy ház sem maradhat fenn, amely meghasonlik önmagával.” És Karoly szavával kiáltjuk mi is ma itt együtt előtted, Atyánk: építenünk kell! Fogunk hát építeni új, erős várakat a régi Istennek, az egynek, az igazságosnak, az erős Istennek, aki ideküldött titkos Ázsiából egykoron minket, és akit mi idehoztunk magunkkal, aki oltalmazott mind ez ideig, és akit mi is megvédelmeztünk magunknak. (reformatus.hu)

Gyülekezeti és intézményi kirándulás: Parajd és térsége

„Az ÚR azonban ezt mondta Sámuelnek: Meddig bánkódsz még Saul miatt? Hiszen elvettem őt, és nem marad Izráel királya! Töltsd meg olajjal a szarudat, és indulj! Elküldelek a betlehemi Isaihoz, mert az ő fiai közül választottam magamnak királyt! Hogyan mehetnék oda? – kérdezte Sámuel. – Ha meghallja Saul, megöl engem. De az ÚR ezt felelte: Vigyél magaddal egy üszőt, és mondd ezt: Azért jöttem, hogy áldozatot mutassak be az ÚRnak. Azután hívd meg Isait az áldozati lakomára! Én pedig majd a tudtadra adom, hogy mit kell tenned: azt kend fel, akit én mondok neked!

Sámuel úgy is tett, ahogyan megmondta neki az ÚR. Amikor megérkezett Betlehembe, remegve mentek eléje a város vénei, és azt kérdezték: Békés szándékkal jöttél-e? Békés szándékkal – felelte. – Azért jöttem, hogy áldozatot mutassak be az ÚRnak. Szenteljétek meg magatokat, és jöjjetek el velem az áldozati lakomára! Mintán szentnek találta Isait és fiait, meghívta őket az áldozati lakomára.

Amikor megérkeztek, és meglátta Eliábot, ezt gondolta: Biztosan ez lesz a felkent, aki most itt áll az ÚR előtt. De az ÚR ezt mondta Sámuelnek: Ne tekints a megjelenésére, se természetes növése, mert én megvetem őt. Mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az ÚR azt nézi, ami a szívben van. Ekkor Abinádábot szólította Isai, és odavezette Sámuel elé, de ő ezt mondta: Őt sem választotta az ÚR. Azután Sammát vezette oda Isai, de Sámuel ezt mondta: Őt sem választotta az ÚR. Hét fiát vezette így oda Isai Sámuel elé, de Sámuel ezt mondta Isainak: Ezeket nem választotta az ÚR. Majd megkérdezte Sámuel Isaitól: Itt van az összes fiad? Hátra van még a legkisebb – felelte ő –, de ő éppen a jubokat őrzi. Erre Sámuel ezt mondta Isainak: Üzenj neki azonnal, és hozasd ide, mert addig nem ülünk le, amíg ő meg nem érkezik. Érte küldött tehát, és elhozatta. Ő pedig pirosposztás, szép szemű és jó megjelenésű volt. Akkor ezt mondta az ÚR: Rajta! Kend föl királlyá, mert ő az! Sámuel pedig fogta az olajos szarut, és testvérei körében fölkenete őt. Akkor az ÚR lelke szállt Dávidra, és attól kezdve vele is maradt. Sámuel pedig elindult, és elment Rámába.” (1Sámuel 16,1–13)

Kedves Testvéreim!

Az elmúlt heti gyülekezeti kirándulásunk témája az volt: Nézz fel! Ez a mondat, ha akartuk, ha nem, határozta meg egész hetünket, hiszen folyton az eget kémleltük. Nem csupán azért, mert ennyire komolyan vettük a témát, hanem szinte mindig azt lestük, mikor süt már ki újra a nap, mikor vonulnak

el a felhők, mikor lesz újra jó idő. Talán túl sokat is foglalkoztunk ezzel..., és Isten épp így akart tanítani bennünket arra, hogy ne a felhőkre, ne az időre tekintsünk, hanem túl azon, valami többre, valami hatalmasabbra. Tekintsünk fel Istenre, Fiára: Jézusra! Tekintsünk Isten hatalmára, erejére, az ő áldozatára, értünk végzett munkájára, a megváltás, a kegyelem, a megbocsátás feloldozó, szabadságot adó lehetőségére.

Nem volt ez olyan könnyű, mert nehezen tudunk kiszakadni a körülményeinkből, és nehezen tudunk túllátni mindazon, amiben élünk. Néha nem is akarunk többel foglalkozni, mint azzal, hogy éljünk. Az ehhez szükséges dolgokat igyekszünk megteremteni, és olyan célokat tűzünk ki, amelyek itt a földön elérhetőek, melyeket meg tudunk valósítani, melyekre képesnek tartjuk magunkat. Látásunk épp ezért erre a világra korlátozódik. Nem látunk többet, és nem látunk mást, mint azt a világot, amelyben élünk, és nem tudunk elképzelni mást, vagy többet ennél.

Ám akkor fordult az idő kereke nagyot, akkor történt valami nagyszerű, valami világraszóló a történelemben, ha voltak olyan emberek, akik mertek tovább látni, mertek nagyobbat gondolni, és belevágtak az ismeretlenbe. Kolumbusz, Vasco De Gama, Marco Polo, vagy épp Neil Armstrong és a mögötte lévő tudósok végtelen sora látta azt, amit mások nem. Ők merészek voltak, és olyan felfedezéseket tettek, melyek döntőek lettek.

Sokszor olvashatunk olyan művészekről, írókról, költőkről, festőkről is, akik korukat megelőzve új utakon jártak. A kor, melyben éltek nem értette meg őket, talán még örülteknek is titulálta, de az utókor igazolta nagyságukat, azt, hogy nem adták fel az egyéni szemléletüket. Így indulhatott el, épp általuk, valamilyen változás és haladás.

Az emberi látás tehát nemcsak erre a földi világra korlátozódik. Nem elég azt látni, ami a szemünk előtt van, többre van szükség ahhoz, hogy előrébb jussunk. A napokban zajlik a Labdarúgó-Európa-bajnokság. Nemsokára kezdődik az Olimpia. A sportolóknak nem elég elfogadni, hogy annyira képesek, amennyire ők azt elsőre gondolják. El kell hinniük, hogy lehetnek gyorsabbak, erősebbek, ügyesebbek. A győzelem, a dobogó kell, hogy motiválja őket ahhoz, hogy tovább eddzenek, ne adják fel, hanem felálljanak, és újra megpróbálják. Enélkül a hit nélkül nincs eredmény, nincs semmi az ember életében. Többet látni, jobban bízni, erősebben akarni. Ez visz előre, ez az emberi élet hajtómotorja.

Ám ez a látásmód önmagában nem elég, mert bármennyire is meghatároz minket a többet látás,

mégiscsak emberek maradunk, és a földi szem nagyon is könnyen elbizonytalanít bennünket. Ezért ma arról kell beszélnünk, hogyan tekint az Isten ránk. Valójában ebből tanulhatjuk meg azt, ami fontos ahhoz, hogy jól lássunk, és helyesen szemléljük a világot, benne önmagunkat.

Isten nem úgy nézi az embert, ahogyan mi. Amikor Sámuel elé odaviszik Isai fiait, akkor Sámuel is azt nézte, ami a szeme előtt van. Szép daliás, erős fiatal férfiakat lát maga előtt. Külsőre mind alkalmas lenne arra, hogy király legyen. Ám Isten nem eszerint választ. Isten nem olyan, mint mi emberek. Nekünk az első benyomás, a megjelenés, a kinézet a fontos. Ez határozza meg az életünket, a gondolkodásunkat a másik emberrel kapcsolatban. Hogyan néz ki, milyen az „image”, milyen benyomást kelt a külseje.

Ám azt már a fiatalok is jól tudják, akik abban a korban vannak, hogy érdeklődnek a másik nem iránt, hogy nem minden a külső. Fontos, hogy ismerjük meg egymást, ha komolyabb kapcsolatot akarunk teremteni. Ehhez meg kell szólalni, meg kell nyílni a másik ember előtt. S az is lehet, hogy az addig jó külsővel bíró ember, már nem is olyan szimpatikus, vagy az addig fura kinézetűről kiderül, hogy „milyen jó fej”. Nem elég a külső, a jó karakter, a kinézet. Kell valami több! A parajdi héten sokat beszéltünk a kapcsolatok fontosságáról. Ott van igazán összhang, ahol tudunk egymásra figyelni. Szavak nélkül. Egy tekintetből is értve egymást. Ezek az igazán komoly és mély kapcsolatok.

Isten így lát minket. Őt nem érdekli, mit mutatunk kívülről. Őt nem érdeklik a magyarázkodásaink, kifogásaink, a felesleges szószaporítás. Őt csak egy dolog érdekli, amit így fogalmaz meg a szentíró: *ami a szívben van*. Isten mindig ezt nézi az emberben. Nem azt nézi, ki az, aki külsőleg, látszólag alkalmas, vagy épp alkalmatlan. Nem azt nézi, hogy valaki szép, csúnya, erős vagy gyenge, bátor vagy félénk, hanem azt nézi, ami a szívben van. Nem érdekli semmi más.

Nagyon sokat tanulhatunk ebből. Az a legfontosabb, hogy mi van az emberi szívben, mi határozza meg azokat a reakciókat, melyeket magunk előtt látunk, hogy végül ezek alapján lássuk magát, az embert. Nehéz és fárasztó ez a látás, és komoly figyelmet és törődést jelent. Ám úgy sohasem fogjuk látni egymást, olyan maradéktalanul és tökéletesen, ahogyan Isten. Ő belelát a szívünkbe, látja, mi zajlik bennünk, lelepleződünk, és úgy állunk előtte, ahogyan nem akarunk: meztelenül, pőrén. Ki akarná, hogy mindent tudjanak róla, a legféltettebb titkát, amit még a legszűkebb baráti kör vagy a család sem tud? Félelmek, kétségek, amelyek ott vannak benne. Indulatok, kósza gondolatok, vágyak, melyek lelkében munkálnak? Ki akarná, hogy lelepleződjön,

hogy be kelljen vallania gyarlóságát, hibáit, botlásait, elesett állapotát? Ezért félünk Isten tekintetétől, ezért nem merünk a szeme elé kerülni, mert átlát rajtunk, mert tudja, mi van a szívünkben.

Ám ma azt mondja Isten nekünk, hogy Ő nem csak azt látja, mi van a szívünkben, hanem ezzel együtt látja a jövőnket is. Egy fiatal fiút választ népe vezetésére, aki ekkor még nem kész erre. Hosszú, nehéz utat kell bejárnia, míg eljut oda, hogy tényleg az legyen, akivé Isten választotta.

Mi egy nagyon szép, ám nem egészen így tervezett út után vagyunk. Nem minden úgy alakult, ahogyan vártuk, vagy gondoltuk, de most, talán elgondolkodhatunk azon, hogy Isten épp így kereste a szívünket. Arra hívott, hogy megálljunk előtte, és kitárjuk előtte önmagunkat, hogy megszólíthasson, üzenhessen és majd így indítson újra. Láttunk emberi sorsokat a múltból, melyek sok viszontagságot éltek meg, de a szívükben kitartottak, és hűségesek maradtak Istenhez. Ennek egyik legszebb példája *Árva Bethlen Kata*, akiről a bonyhai Bethlen-kastélyban hallhattunk. Nehéz sorsa ellenére is, református egyházához hű, adakozó, Isten dicsőségére élő emberré vált. Élete tanulságos, és hitvallása követendő. Egy imádságát így fejezi be: *Engemet pedig, szent Isten, tégy mindenkiben szent akaratosnak cselekedőjévé, hogy mindenkiben csak egyedül a te dicsőségedre és nagy nevednek tiszteletére szenteltetett életet élhessek, mindaddig, amíg eljössz az én szegény lelkemnek a te szent színednek látására, általvitelére, holott is osztán örökkön örökké dicsérhetlek tégedet, Ámen.*

Isten azt nézi, ami a szívben van. Ő azt nézi, hogy vagy most jelen előtte. Nem elítélni akar, csak azt akarja, hogy légy vele őszinte, néz szembe életeddel, magaddal és hívd segítségül őt. Megláttuk, megértettük a héten, hogy a dolgok, a felhők mögé kell tekintenünk. Isten a felszín mögé tekint, és így lát minket: az életünket, szívünket. Engedjük, hogy megérintse, hogy formálja, hogy boldoggá tegye. Ámen.
(Koncz Zsolt lp.)

Napközi Biblia-tábor

„Majd ezt mondta Mózes az Úrnak: Nézd, te azt mondod nekem, hogy vezessem ezt a népet. De nem adtad tudtomra, kit küldesz velem. Pedig azt mondtad: Név szerint ismerlek téged, és elnyerted jóindulatodat. Ha valóban elnyertem jóindulatodat, ismertesd meg velem a te utadat, hogy megismerjelek téged, és hogy elnyerjem jóindulatodat. Nézd, ez a nép mégiscsak a te néped! Az ÚR így felelt: Megnyugtát téged, ha az orcám megy veletek? Mózes erre mondta neki: Ha nem jön velünk a te orcád, akkor ne is vigyél tovább bennünket! Mi másból tudnánk meg, hogy én és a te néped elnyertük jóindulatodat, ha nem abból, hogy velünk jössz? Ez

különböztet meg engem és a te népedet minden más néptől a föld színén.

Az ÚR így szólt Mózeshez: *Megteszem ezt is, amiről beszéltél, mert elnyerted jóindulatomat, és név szerint ismerlek téged. Mózes pedig ezt mondta: Mutasd meg nekem dicsőségedet! Az ÚR így felelt: Elvonultatom előtted egész fenségemet, és kimondom előtted az ÚR nevét. Kegyelemzek, akinek kegyelemzek, és irgalmazok, akinek irgalmazok. Arcomat azonban nem láthatod – mondta –, mert nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon. Majd ezt mondta az ÚR: Van egy hely nálam: állj ide a kősziklára! És amikor elvonul dicsőségem, a kőszikla hasadékába állítalak, és betakarlak a kezemmel, amíg el nem vonulok. Azután elveszem a kezemet, és megláthatsz hátulról. Az arcomat azonban senki sem láthatja.” (2Mózes 33,12–23)*

„Ezért tehát nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Római levél 9,16)

Kedves Testvéreim!

Sok minden történt velünk az elmúlt héten. Mindenkinnek vannak történetei, helyzetek, amiket meg kellett oldani, pillanatok, amiket át kellett élni, nehézségek, amiket túl kellett élni, kérdések, amiket meg kellett válaszolni, fájdalmak, amiket ki kellett bírni, örömök, melyekre jó visszagondolni, vidám percek, melyeket jó újra, meg újra visszaidézni. Annyi minden történt velünk, csak az események sűrűjében nem igazán tudunk erre gondolni, mert egyszerűen nincs rá időnk. Arra meg aztán főleg nincs, hogy mindent értékeljünk, és mint keresztyén emberek annak az Istennek a szemén át is megvizsgáljuk, akivel együtt járjuk utunkat.

Mi, akik ma itt vagyunk, jó néhányan közülünk napközis táborban vettünk részt az elmúlt, tikkasztóan meleg héten. Olyan utat szerettünk volna bejárni, melyen különböző nézőpontból tekinthettünk arra az útra, amely számunkra egyenlő az Isten által kijelölt ösvénnyel. Ma ennek az elmúlt héten bejárt útnak a végére értünk, és mint az a leprás beteg, aki meggyógyult, mi is itt vagyunk, visszajöttünk, hogy hálát adjunk Istennek.

Fontosak az utak az életünkben, mert elvisznek valahová, ahová el akarunk jutni. Minden útnak a földön vége van egyszer, ám az ember ennél többre vágyik, és messzebbre szeretne látni. Nem látjuk ugyanis értelmét annak, hogy csak ez az élet létezik, amely itt ér véget a földön. Számomra megragadó bizonyosságtétele ennek a többet akarásnak, a keresztyén hit erejének egy sírhely Geszten, ahol a Tisza család temetkezett. Egy nem is kicsi kriptá ez, amely ma az erdő szélén van, ahová egyetlen út vezet. Annak a végén áll. Nincs tovább út. S a nagy

kriptá bejáratánál egy hatalmas felirat várja az arra látogatót: FELTÁMADUNK! Ennél nagyobb és egyszerűbb hitvallás nem is kell. Ez a lényege reménységünknek, ez az, ami rendíthetetlenül ott kell, hogy álljon minden utunkon, és azok végén.

Vannak olyan vallásos gondolatok, amelyek azt mondják, hogy nem is a cél a lényeg, hanem maga az út. Ez az elgondolás arra épít, hogy az úton tanulunk meg sok mindent, mert ha végigjárjuk, akkor többek lehetünk általa. Még a tévút is tanít, rádöbbenhet arra, hogy nem jó irányba megyünk, és jobban oda kell figyelni, melyik utat választjuk. Kezdetektől így volt ez, és sok Bibliában szereplő hős megtanulta, mennyire nem mindegy, hogyan haladunk azon az úton, amelyet az Isten jelöl ki. A Rómaiakhoz írt levélben Pál egészen pontosan megfogalmazza, mit is jelent ez, és mi, akik ma itt vagyunk sokszor tapasztaltuk meg ennek az igének az igazságát a héten.

1. *Nem azé, aki akarja.* Fontos kritérium ez. Mi néha annyira akarunk, annyira görcsösen ragaszkodunk dolgokhoz, helyzetekhez, megoldásokhoz, hogy épp ez a baj. A nagyot akarásnak nyögés lesz a vége. Nehezen tudjuk kiengedni a kezünk közül az irányítást, és amikor a dolgok nem úgy alakulnak, ahogyan vártuk, ha a helyzet nem lesz kedvező, ha valami nem várt esemény rondít bele az eltervezett utunkba, akkor kifejezetten mérgesekké válunk. Tehetetlen düh vesz rajtunk erőt. Miért nem úgy alakult, ahogy szerettük volna, ahogyan szerintünk alakulnia kellett volna a dolgoknak.

Nagyon keményen hangzik ez a fél mondat abban a világban, amelyben mindenki akar valamit, hatalmas öntudattal rendelkezik az emberek többsége. Nő egy generáció, aki nagyon akar valami mást, ahogy az előző generációkban is így volt ez, és akkor jön ez a mondat. Néha meg azt érezzük, hogy sokan azt mondják, nem akarunk semmit. Sokaknak ma nincs is terve, merre menjenek az életben, nincs útjuk, nincs elgondolásuk, csak úgy élnek, vannak, és nem akarnak semmit.

Pál nem ezt az érzést akarja erősíteni bennünk, hanem azért mondja, amit mond, mert be akarja láttatni az emberrel, az olykor nagyon akaróval, hogy nem úgy lesz, ahogy te akarod. És ezt nem azért csinálja, mert rossz szülőként akar eljárni, hogy majd én megmondom, te mit csinálj, hanem azt akarja beláttatni velünk, hogy néha meg kellene tanulnunk elengedni, és lazábban venni a dolgokat. Nehéz ez annak, aki nem így van berendezkedve lelkiileg, s meg is tudja a maga számára indokolni. Én jól akarok, és azért akarok valamit, hogy másoknak jó legyen. S közben, ha meg nem minden úgy sikerül, ez

emberünket megviseli. Ugye magunkra ismerünk? Úgy akarunk valamit, és ha nem sikerül, mert nem várt körülmények jönnek, akkor elkeseredünk. Az elmúlt héten bár az idő nagyon jó volt, talán túlságosan is... Voltak segítők, akik később tudtak jönni, volt, aki betegség miatt hamarabb ment el, mint tervezte, és volt olyan is, hogy maguk a táborozók voltak betegek... Annyi bizonytalanság vett körül minket, hogy csak kapkodtuk a fejünket, és rá kellett jönnünk, hogy el kell engednünk a gyeplőt, és hagyni, hogy Isten irányítson. S közben megértettük, miért volt minden. A beteg segítő itt kapta meg a megfelelő ellátást, és derült ki, nem is látható betegsége. Voltak, akik itt gyógyultak meg nálunk, és talán könnyebben is viselték betegségüket, mert megfedekeztek a fájdalomukról.

2. *És nem is azé, aki fut.* Annyit futunk, loholunk az életben, és közben, a nagy sietségben, elmegyünk pillanatok, helyzetek események mellett. Jó lenne megállni, lassítani. Valójában ezért a nagy sietségért senkit sem okolhatunk, csak magunkat. Nem más hozta ezt nekünk, mi pörgettük fel a világunkat.

Amikor a geszti Tisza-kastélyba látogattunk, akkor újra megállapítottuk, mennyire más volt az a világ, amelyben éltek ezek a főnemesek, vagy az egyszerűbb sorban élők is. Valahogy több idejük volt mindenre. A székek, asztalok, mindenféle berendezési tárgyak olyan műgonddal készültek, amit ma már nem így csinálnak. Amikor elmondták a tárlatvezetésen, hogy az ott élő bárók, grófok szinte kivétel nélkül hat-nyolc nyelven beszéltek anyanyelvi szinten, elszégyelljük magunkat, és az egyik fiatal azt kérdezte a másiktól, hogy volt erre idejük. Erre a válasz: Nem volt mobiljuk. Így van. Mi emberek, miközben annyifelé rohanunk, egy percig sem tudunk leszakadni a telefonunkról. Mindent meg kell osztani, el kell mondani, ami történik velünk, és meg kell néznünk másokat, épp hol nyaralnak, mit csinálnak. Az időnkét magunktól raboljuk el. A gyermekeknek elmesélt kerettörténet, amely az egész héten át tartott egy utazásról szólt. S a különleges utazás ára az volt, hogy ott kellett hagyni az utazásszervezőnél a telefont. A főhősnek ez nagyon zokon esett, és nekünk is zokon esne, ha így kellene elmenni egy nyaralásra, vagy bármilyen útra.

Az időnkét sokszor fecséröljük felesleges dolgokra, aztán meg azt mondjuk, hogy semmire nincs időnk. Nem azé, aki fut. Vagyis, hiába loholunk, futunk, ha egyrészt céltalanul tesszük, másrészt hiábavalóan. Jézus ebbe a világba egy céllal jött, és bár sokféle járt, sok utat tett meg, de a végső céljától senki sem téríthette el. Ő tudta, hogy nem azé, aki fut, és ő sohasem sietett, mindig volt ideje

mindenkire, és mindenre. Rád is van ideje! Te adsz-e neki időt a sajátodból?

3. S a lényeg, amely az egész mondat koronája, az életünk megoldása, a görcsös erőlködéseink és rohanó kapkodásaink elengedésének lehetősége: *a könyörülő Istené.* Minden az övé. Ha az Ő kegyelmébe helyezzük magunkat, akkor nem lehet semmi baj az életünkben. Akkor egyszerre csak minden megoldódik, akkor minden a helyére kerül. Már nem akarunk eget ostromló akarattal, mert tudjuk, csak összetörünk benne. Ha képesek vagyunk rábízni magunkat egy nagyobb, egy hatalmasabb kézre, könnyebb lesz elviselni a kudarcokat, másképp tűrjük a szenvedéseket, erősebbek leszünk legbelül.

A reformáció idején újra felismerték Pál tanításában ezt az elemet. Úgy nevezték el predestináció: eleve elrendelés. Sok esetben félreértették, de a lényege éppen az, hogy minden Isten kezében van. Ha elfogadjuk, ha nem, ez tény. Ez az alap. S ha minden az Ő kezében van, akkor nem kell a saját kezünkben tartani, akkor képesek leszünk elengedni, rábízni magunkat a könyörülő Isten kezére, aki nem szeszélyes vagy „úrhatnám”, hanem könyörülő!!! *Lackfi János* kortárs keresztyén költő így fogalmazta ezt meg:

*„Hiszek abban az Istenben,
aki megsegíti a gyengét,
és a bántalmazónak is lelkére beszél,
keserves könnyeket sír
minden emberi fájdalom láttán,
átöleli a szenvedőt,
és a halálon túl is öleli tovább.
Hiszek abban az Istenben,
akinek irgalma égig ér,
és hűsége hatalmasabb a tengernél,
aki nem kukkol minket,
de gyengéden behívhatjuk
legbenszóségesebb pillanatainkba is,
aki olyan messzire hajítja
megbánt bűneinket,
mint amilyen távol esik kelet nyugattól,
és nem emlékezik rájuk többé,
örömmel nyit tiszta lapot nekünk.
Hiszek abban az Istenben,
aki egy percre sem hagyja magára
teremtményeit, csak ha azok
kizavarják őt a szobából
fene nagy önállóságukban,
aki a háborúk verontása közepette
menti a testeket és lelkeket,
titkos csodákat tesz,
melyeket csak az őt keresők
vesznek észre,
aki szabadnak szereti az embert,*

*nem kontrollálja,
ám hívogatja szüntelenül, szelíden.
Hiszek a hatalmas és lenyűgöző
Istenben, akinek viharok és vulkánok
simulnak a lábához engedelmesen,
aki parancsol az elemeknek,
és aki mégis altatódalt diannyög
gyermekei fülébe,
mert gyengéd is tud lenni,
mint az igazán erősek általában.”*

Isten ott is utat készít, ahol egyáltalán nincs út. Adja Isten, hogy út készüljön bennünk is, ahol ő bevonulhat dicsőségesen, ahol meggyógyíthatja szívünket, ahol hitet, reménységet és szeretetet építhet föl, ahol eltölthet minket a maga Lelkével, mely életet, örök életet jelent mindnyájunk számára. Nem, ez nem azé lesz, aki akarja, nem is azé, aki fut, hanem azé, akié a könyörülő Isten, s akinek Ő akarja adni. Kérjük tőle alázatosan, gyermeki hittel. Ámen

Koncz Zsolt lp.

Konfirmandus- és ifjúsági Tábor - Fony

„Hasonló a mennyek országa a szántóföldben elrejtett kincshez, amelyet az ember, miután megtalált, elrejt, majd örömeiben elmegy, eladja mindenét, amije van, és megveszi azt a szántóföldet.

Hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz is, aki szép gyöngyöket keres. Amikor egy nagy értékű gyöngyre talál, elmegy, eladja mindenét, amije van, és megvásárolja azt.”
(Máté evangéliuma 13,44–46)

„Mert mi vagyunk a körülmetéltek, akik Isten Lelke szerint szolgálunk, és Krisztus Jézussal dicsekszünk, és nem a testben bízunk. Pedig nekem lehetne bízakodásom a testben is. Ha másvalaki úgy gondolja, hogy testben bízakodhat, én még inkább: nyolcadik napon metéltek körül, Izráel népéből, Benjámín törzsből származom, héber a héberek közül, törvény szempontjából farizzeus, buzgóság szempontjából az egyház üldözője, a törvényben követelt igazság szempontjából feddhetetlen voltam. Ellenben azt, ami nekem nyereség volt, kárnak ítélték Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének páratlan nagyságáért. Óerte kárba veszni hagytam és szemétnak ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem.” (Filippi 3,3–8)

Kedves Testvéreim!

Kincset keresni, kincsekre lelteni jó. Sok értékes kincset rejt a föld mélye, melyet letűnt korok emberei rejtettek el. Különös történetet hallottunk ezzel kapcsolatban a füzérradványi Károlyi-kastélyban. Amikor a kastély ura látta, hogy elvész a nagy műgonddal összegyűjtött érték a szállodává alakított

kastélyban, akkor annak egy részét a múzeumnak adta, míg egy másik részét elrejtette a kastély alatt, egy titkos, föld alatti üregben. Később, amikor szanatóriummal alakították át az épületet, az egyik gyermek véletlenül rálelt az üregre, amelyből előkerültek azok a kincsek, melyek ma részét képezik a kastély gyűjteményének, mint kiállítási darabok.

Véletlenszerű kincstalálásokról hallhatunk legendákat számtalan helyen a világnak. Ám nemcsak így találhatunk különös kincseket. Van, hogy épp egy személyben leljük meg azt. Szintén az elmúlt héten történt velünk, hogy a fiatalokkal ellátogattunk Kassára. A honismereti vezetőnk, ahogy ő nevezte magát, mivel nem idegeneket, hanem magyarokat vezetett, kiderült, hogy egy emberi kincs. Olyan információk birtokában volt, hogy egyik ámulatból a másikba estünk. A városról, és magáról a Rákócziak koráról annyi értékes ismeretet kaptunk, hogy erre nem is voltunk felkészülve. Másrésről emberiségből és kitartásból is példát vehettünk, mert a nagy melegben, a többször rosszul lévő idős ember, mindenáron meg akart nekünk mindent mutatni, és meg is tette. Csodálatos volt ezt látni, és így újabb kincssel lettünk gazdagabbak.

Van, amikor a kincs nem is a föld alatt rejtőzik, mindenesetre ránk talál, nem várt módon és különösen. Csak úgy véletlenül nagy értékű kincset találni nem mindennapi dolog! Még akkor sem, ha az hosszú keresés után jön össze valakinek az életében. Akit ilyen szerencse ér, talán életében többet nem is kell dolgoznia. Lehetséges, hogy irigykedve hallgatjuk ezeket a példázatokat, és arra gondolunk, hogy nekünk is jól jönne egy kis szerencse nagy kincssel. Ugyanakkor a már fentebb említett történetből is érződik, hogy nem föltétlenül ott találunk kincset, ahol gondolnánk, és Jézus sem arra buzdít, hogy a szerencsében bízunk, és földi kincseket keresgélünk.

Az konfirmandus- és ifjúsági héten mi is erre a másfajta kincskeresésre ösztönöztük fiataljainkat, és meg akartunk mutatni nekik egy másik utat, amelyen Jézus is járt, és amely a valódi, igazi értékek megtalálásának az útja. Ma rengeteg hamis értéket kínálnak a felnövekvő generációnak. Ezek az értékek nem olyanok, amelyeket a keresztyénség képvisel, illetve a Szentírás tanít. Sőt! Nagyon is távoliak. Ugyanakkor sok érték olyan köntösben van tálalva, hogy úgy tűnik, igazi érték, jó és követendő. Nagyon sok hamisság van a világban, és egyre nehezebb kiigazodnia a ma fiataljának, a ma emberének azon, hogy mi ebből a valóság, és mi az, ami már elfogadhatatlan. Még nehezebb a helyzet akkor, ha nincs is igazodási pont, ha nincs valami, amibe belekapaszkodhat az ember. Ezért kínáljuk nyári

alkalmainkon, ahogy tettük az előző héten is a Szentírást, amely az emberi élet valódi zsinórmértéke, és amely minden időben segíti az embert, hogy igaz és jó értékeket keressen és találjon meg, és az igaz és jó utat fedezze fel az életében.

A szegény napszámos, amikor megtalálja a nagyértékű kincset, akkor nem mérlegel, rögtön megveszi a földet, hogy övé legyen a benne rejlő kincs. Kellett ehhez bátorság, hiszen kérdezhetnénk, miért nem jelezte valakinek, hogy ott van a kincs, hanem hallgatott róla, de akkor nem értjük meg Jézus szándékát. Jézus nem azt akarta üzenni a történet elmondásával, hogyan kellett volna eljárnia annak az embernek, aki megveszi ezt a földet, hanem a döntés fontosságára kívánta felhívni a figyelmet.

Amikor Jézus hívja a tanítványait, akkor azok nem mérlegelnek, hanem követni kezdik Őt gondolkodás nélkül. Jézus mondja, hogy menjenek, és ők elindulnak. Kassán a dómban van egy érdekes képsorozat, amelyen ott láthatók Jézus tanítványai, akik a korabeli katolikus hagyomány szerint mind valamilyen módon a rokonai voltak. Az akkori ember ugyanis nem tudta elképzelni, hogyan lenne ez másként lehetséges. Ők úgy gondolták, hogy a rokoni szál kötötte össze őket, így könnyebb volt a Jézus melletti döntés.

Valószínű ennek kevés valóság alapja van, de ha belegondolunk, nekünk is meredeknek tűnik, hogy Jézust követni kezdik olyan emberek, akik addig nem is ismerték, otthagyják mindenüket, addigi életüket, és elindulnak utána. Ám a tanítványok is felteszik azt a kérdést, hogy vajon mi lesz a jutalmuk. Mi, emberek így gondolkodunk. Jótett helyébe jót várj. A cselekedeteknek lesz gyümölcse, mindenért meg kell dolgozni.

Ám a mennyei logika nem ez, és ezt hozta el a világba Jézus. Az ő gondolkodásának az alapja az előzékenység, a megelőlegezés. Az a szegény napszámos nem biztos, hogy megérdemelte azt a nagy kincset, főleg nem a gazdag kereskedő. Két ellenpólus. Mégis, mindketten megkapják a nagyértékű kincset. Ám az a fontos, hogy ezek után mit tesznek. Igen, mindent egy lapra tesznek fel. A hit, kockázat. Nem lehet azt mondani, hogy magától értetődő. Merni kell belevágni, és vállalni kell a kockázatot.

A gazdag kereskedő azonban még kereste is a nagy értékű kincset. Van úgy, hogy valakinek az „ölébe hull” a kincs nem várt módon, és van, aki keresi. Ilyen kereső emberek ma is vannak a világban. Sokan ma is keresik a nagyértékű kincset, vagyis azt, ami igazán, és egész valójukban megváltoztatja őket, egész életüket. Nem elég tétlenül várni, hogy majd az Isten ad nekünk valamit, ahogy mind a két

foglalkozás üzője sem a semmittevés idején kapja meg a kincset. Mindkettő munkában van, dolgozik, amikor rátalálnak a kincsre. Isten kegyelme, bár ingyen van, de nem tétlenségben kapja meg az ember, hanem a mindennapi munkái közepette, nem is várva, hogy megtörténik.

Isten szereti a meglepetéseket, és mi is szeretjük, ha meglepnek minket, persze pozitív értelemben. Az elmúlt héten ilyen meglepetések sora várt mindnyájunkra. Sokat kaptunk egymástól, pedig sok mindenre gondoltunk, csak épp ilyesmire nem. Jó volt a közösség, kincsekre leltünk egymásban, a környezetben, a látottakban. Sok értékes gondolattal lettünk gazdagabbak. Megtapasztaltuk újra, meg újra, hogy nem azé, aki akarja, nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené. *Dietrich Bonhoeffer* a 20. század mártír keresztyén gondolkodója így vall a *Követés* című könyvében: „*A drága kegyelem a szántóföldbe elvetett kincs, amelyért az ember elmegy, és örömmel eladja mindenét, amilye volt; a drágagyöngy, amelynek áráért a kereskedő minden vagyonát odaadja; Krisztus királyi uralma, amelynek kedvéért az ember maga kaparja ki a saját szemét, amely megbotránkoztatja; Jézus Krisztus hívása, amelyre a tanítvány elhagyja a hálóját és követi őt.*

A drága kegyelem az evangélium, vagyis az örömhír, amelyet mindig újra kell keresni, ajándék, amelyért imádkozni, ajtó, amelyen kopogtatni kell.

Drága, mert követésre hív, kegyelem, mert Jézus Krisztus követésére hív; drága, mert az ember életébe kerül; kegyelem, mert csak így ajándékoz életet; drága, mert elveti a bűnt, kegyelem, mert megigazítja a bűnöst.

A kegyelem mindenekelőtt azért drága, mert Istennek került sokba, Istennek fia életébe, és nekünk nem lehet olcsó, ami Istennek drága.”

Ezt a kincset, drága kegyelmet kínálja nekünk Isten, amelyet ugyan mindenkinek akar adni, de ehhez nekünk is igent kell mondanunk. A kincs ott hever előttünk, csak el kell fogadnunk, csak ki kell nyújtanunk érte a kezünket. Adja Isten, hogy mindnyájan megtegyük ezt, és ha kell, újra meg újra fedezzük fel ennek a kincsnek, az Istentől jövő élő Igének, a kegyelemnek az értékét. Ez az az érték, amely sohasem vész el, mely mindig megmarad. S ez az, amely életünket egyedül megmentheti. Ezt ismerte fel *Ady Endre* is:

„Megűzeték s nem nyugszom addig,

Míg bitedet meg nem nyerem,

Mert kockán van az életem,

Mint árnyék, mikor elbanyatlik.

S hányattatom, miként a sáska,

Mert csak Tenéked van erőd

S mert nem láttam régen előbb:

Nem szabad binni senki másba.”

Ámen.

(*Koncz Zsolt* lp.)

Újratervezett úton

*Sportol, kertészkedik, szereti a művészetet, de leginkább az életet. Ifjúkorától lelkésznek készült, majd harmincöt év lelképásztori és tizenhat esztendő püspöki szolgálat után már a nyugdíjba vonulását tervezte. Az Úristen azonban még tartogatott számára egy új fejezetet: **Steinbach József** dunántúli püspököt a Zsinat a tavaszi ülésén lelkési elnöknek választotta.*

Különleges történelmi pillanatban lett a Magyarországi Református Egyház vezetője. Mi készítette arra, hogy igent mondjon a jelölésre? Váratlanul érte a felkérés?

Nem számítottam rá, hiszen a Zsinat tavaszi ülése előtt nem én voltam a lelkészielnök-jelölt, a meglepetésszerű változás később történt. Először megrendültem. Dunántúli püspökségem utolsó ciklusában vagyok, és a nyugdíj előtt már a szolgálatom átadására készültem. Balatonalmádi és Balatonfüzfő lelképásztoraként még több időt vágytam volna a gyülekezeteimmel tölteni, mert nagyon szeretem őket. Végül a testvérek egyöntetű támogatása, a segítő szándék és a Zsinat egyhangú szavazata meggyőzött. Köszönöm az Úrnak, az Elnökségi Tanácsnak, a Zsinati Hivatalban dolgozó munkatársaimnak a sok biztatást, ugyanígy a gyülekezeteknek, lelkészeknek, gondnokoknak, presbitereknek. Mögöttem áll a feleségem, a gyermekeim, naponta igazodnak hozzám, hogy a munkámra koncentrálhassak. Csordultig telt a szívem az Úr megtartó kegyelmére való hagyatkozás és alázat mellett, tőle való örömmel, reménységgel és tettvágygal. Azért fohászkodom, hogy a következő két és fél évben, ebben a nyilvánvalóan átmeneti időszakban elvégezhessem a rám bízott szolgálatot.

Hogyan látja jelenleg a református egyház közéleti szerepét?

Februárban, a kegyelmi ügy kirobbanása után az első hetek sokját mindannyian megdöbbenéssel próbáltuk túlélni. Mi történik velünk? – kérdeztük. Imádkozni kezdtem magam is a vezetőtársaimért, egyházunkért, hogy legyen tisztánlátásunk a döntésekben, elégséges erőnk, hogy ne essünk kétségbe, és együtt maradjunk. A mögöttünk levő időszak tanulságait levonva ugyan az eddigieknél várhatóan több közéleti szereplés előtt állok, de már a székfoglalómban is megfogalmaztam, most a hátrébb húzódás, a csendesebb munka ideje jött el, Isten országának nyugodt építése. Közben kötelességem, hogy a fontos és az egyházat érintő kérdésekben vállaljam a nyilvánosságot, és válaszoljak a világi

sajtó megkereséseire. Természetesen ez nem jelent folyamatos médiajelenlétet, de annak bemutatását mindenképpen, milyen szolgálatokat végzünk és miért. Ismertté kell tennünk a közoktatási, a szociális intézményeinkben folyó munkánkat, hiszen erre kaptuk a forrásokat, és erre is használjuk. A hatalom mindig szolgálat, az egyház pedig különösképpen sem válhat hatalmaskodó és bürokratikus intézménnyé. Mi keresztyén örökségünk megőrzésére törekszünk, hidakat építve megosztott társadalmunkban, mert egyedül ez a feladatunk. Református közösségeinkben sem mindenkivel állunk azonos oldalon, de mindannyiunkat összeköt az Isten Igéje. Református egyházunk határain túlra tekintve sem engedhetjük meg magunknak, hogy ne reménységgel viszonyuljunk mindenkihez, azokhoz is, akik egészen mást gondolnak a világról, esetleg ellenségesen viszonyulnak hozzánk, hiszen ez a szolgálatunk lényege: az egyetemes evangélium hírül adása. Meg kell szeretetnünk Krisztus ügyét sokakkal, a növekedést pedig Istentől várjuk. Az egyházunk adta kereteken belül és kívül egyaránt szeretnék mozogni az Úr erejével és bölcsességét kérve, de csendesen, hogy a Krisztus ügye legyen láthatóvá, nem pedig én. Kiváló szakembergárda vesz körül, akik segítenek ebben a szolgálatban.

A mostani helyzetben mivel tudunk a legtöbbet adni gyülekezeteinknek?

Mindenekelőtt bátorítanunk kell egymást. A közöttünk és általunk megszólaló Ige reménységet ajándékoz nekünk. Isten szeret bennünket, és nem engedte el a kezünket. Abban bízom, hogy a Megváltó üzenetétől megerősödnek a testvéri kapcsolatok és megnyugszanak a gyülekezeti tagok, azok is, akik meginogtak. A látható egyházban csalódhatunk, de bízni Jézus Krisztusban kell, őrá hagyatkozva pedig a látható egyházat is szeretni és megjobbítani fogjuk. Az egyház nem e világból való, de ebben a világban él, és tele van nyomorúsággal, ám halad a krisztusi megszentelődés útján. Hiszem, hogy mindent meg lehet beszélni, a problémákat meg lehet oldani, ezért felvettem a kapcsolatot azokkal a lelkészekkel is, akik a mögöttünk levő drámai eseményekről mást gondoltak. Egy az ügyünk, egy hajóban vagyunk. A tisztázást kezdjük legbelül! Ez a biblikus sorrend, a helyreállítás apostoloktól tanult módja.

Hogyan vezeteti majd a református egyházat? Milyen vezetői magatartásra van szükség?

Püspökként és gyülekezeti lelkészként arra törekedtem, hogy pásztorként legyek jelen, mert ezt áldja meg az Isten. Olyan zsinati vezető, püspök, lelkész kívánok lenni, akihez oda lehet lépni, aki észreveszi a szükségben levőket, megállítható az

utcán, számontart sokakat. Krisztus, a jó pásztor ismeri a nyáját, és mi az ő követésében vagyunk. Püspökként rengeteg energiát szenteltem a pásztori szolgálatnak. Továbbra is megpróbálok mielőbb válaszolni a saját postafiókomba érkező minden e-mailre, ha kell, a kocsis hátsó ülésén, bár ez egyre nagyobb próbatétel. De a pásztor természetesen vezető is. Tudja, mi az abszolút és mi az, amiről lehet tárgyalni, és tartja is magát az igazán fontos elvekhez. Számunkra az irányt a hitvallásaink jelölik ki: Jézus Krisztust követni irgalmas, szelíd, de határozott szeretettel. Nem akarunk zsákutcákba tévedni, biztos úton követjük Mesterünket. A Dunántúli Református Egyházkerület címerén a *Zakariás 4,6* szerepel: „*Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel!* – mondja a *Seregek Ura.*” Bibliai értelemben a hatalomnak van egyfajta negatív csengése, hiszen mi, emberek, mindig visszaélünk vele. Krisztusnak megadatott minden hatalom, ő pedig önmagát adta az övéiért: ez a megváltó szeretet hatalma.

Nem szükséges tehát mindent újra kitalálni és a nulláról kezdeni.

Milyen stratégiát érdemes követnünk?

Nagy tisztelettel tekintek a közvetlen lelkész elnök elődeimre, Hegedűs Loránt, Bölcskei Gusztáv, Szabó István és Balog Zoltán püspökökre. Folytatjuk a ciklus első három évében megkezdett munkát, de csendesebben, kevesebb látványos nyilvánossággal, más hangsúlyokkal, párbeszédben mindenkivel. Balog Zoltán erő feletti, nagy távlatokat szem előtt tartó munkát végzett. Megtörtént a Zsinati Hivatal átalakítása, az egyházi feladatok öt szolgálatba szerveződtek, amelyeknek élén nagyszerű vezetők dolgoznak. A Zsinati Hivatal vezetője, a zsinati tanácsos és a jogtanácsos kiválóan fogják össze a különböző területeket. A fajsúlyosabb döntéseknél az elnökségi tanácsot szakértőkkel bővíttem ki, hogy ne a rendszer és a kényszerek nehézségi ereje vigyen minket, hanem megalapozott és nyugodt döntések születessenek. Nekem óriási segítség lesz, ha a lelkiekre többet koncentrálhatok, és nem kell elvesznem a pénzügyek és a bürokrácia rengetegében, miközben elnöktársammal mindent át kell látnunk, hiszen a felelősség a miénk. Folyamatban van a lelkipásztorképzés újragondolása a Kárpát-medence hat magyar református lelkipásztorképző intézményének közreműködésével. Szükséges, hogy a megújuló koncepció egyszerre legyen tudományos és gyakorlati, a gyülekezeti lelkipásztorok képzésére koncentráljon. Tanítsuk meg a jövő nemzedékének, milyen gyönyörű a gyülekezeti szolgálat, hiszen egész református egyházunk fennmaradásának ez a záloga, mi a gyülekezeteinkben élünk. Nem kevésbé lényeges az

intézményi lelkészek munkája és annak elismerése sem, továbbá a gyülekezetek és az intézmények kapcsolata. Mennyi intézményünk legyen? Mennyit tudunk megtölteni lelki tartalommal? És vajon hol húzódik az a határ, ahol ezek még nem nyomják el a gyülekezeti szolgálatot? Hálásak vagyunk közoktatási és szociális intézményeinkért, szeretetszolgálati munkánkért, kórházainkért, minden szolgatársért. Már három esztendeje következetesen hirdetjük meg egyházunk tematikus éveit. Ezek láthatóvá tették, hogy egymás hite által épülni jó, erősítették az identitásunkat. 2022-ben a hittanoktatás, 2023-ban a lelkipásztori hivatás és 2024-ben az élő Ige a témánk. Ez az év a szolgálatunk lényegére mutat rá, arra, mit jelent, ha az Isten Igéje megszólít. A tematikus év köré sorra szerveződnek a kerületi, megyei, gyülekezeti alkalmak, konferenciák, nyári táborok. Tehát működik. Hosszú időre nyúlnak vissza az egyházunkat építő átfogó tervek, talán egészen a Bölcskei Gusztáv idején felállított Egyházi Jövőkép Bizottságig. Nem szükséges tehát mindent újra kitalálni és a nulláról kezdeni. A közös programokat és kezdeményezéseket azonban úgy valósítjuk meg, hogy az ne torzuljon erőltetett központosítássá.

STEINBACH JÓZSEF 1964-ben született Veszprémben. 1991-ben szerzett lelkipásztori oklevelet a Budapesti Református Teológiai Akadémián. 1990-től a Balatonalmádi–Balatonfüzfi Református Társegyházközség lelkipásztora. 1999-ben a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán, középiskolai református vallástanári szakon; 2008-ban a Pannon Egyetem Bölcsészettudományi Karán, antropológia–etika–társadalomismeret szakon szerzett diplomát. 1999-től óraadó tanár a Pápai Református Teológiai Akadémia Gyakorlati Teológiai Tanszékén. 2007–2009 között a Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi főjegyzője volt. 2009. január 1-jétől a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke. 2012-től a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke. 2019-től a Károli Gáspár Református Egyetem tiszteletbeli doktora. 2024. április 24-én a Zsinat lelkészi elnöknek választotta.

Mivel szeretné segíteni a határainkon túli magyar református közösségeket?

A Magyar Református Egyházon belül a jelenlegi fenyegető politikai helyzetben továbbra is különösen a kárpátaljai testvéreinkre figyelünk. Könyörgünk Isten szabadító, békességet ajándékozó hatalmának megnyilvánulásáért Kárpátalján. Testvérként tekintünk a nyugateurópai és a tengerentúli magyar református egyháztesteinkre, amelyeket a Kárpát-medencei Magyar Református Egyház jogilag is magához ölelt.

Több mint harminc éve, 1990 óta szolgál Balatonalmádiban. Ezt élete nagy kiváltságának tartja. Honnan és hogyan vezetett az útja a magyar tenger partjára?

Gyerekkoromban huszonöt kilométerre laktunk a Balatontól. A szüleim évente egyszer elvittek minket a vízpartra. Ez volt számunkra a várva várt nagy kirándulás. Sohasem felejtettem el ezeket a Balatonnál töltött napokat. Teológuskoromban egy kis mezőföldi faluba készültem lelkésznek, és már a lelkészi lakást is elkezdték felújítani a számomra, amikor az abszolutórium megszerzése után Császár Attila, a Veszprémi Református Egyházmegye akkori esperese és Kovách Attila püspök váratlanul behívatott, és azt mondta: Balatonalmádi. Pedig annyira máshová készültem, hogy először nem értettem. Mint amikor Isten becsap előttünk egy ajtót, mi zokogunk, kétségbeesünk, de hamarosan kiderül, hogy még jobbat, többet készített az Úr nekünk, mint azt elgondoltuk. Almádi a legelső helyünk, kezdettől fogva közösen szolgálunk itt a feleségemmel, és nagyon boldogok vagyunk. Kaphatnék bármilyen felkérést, semmiért nem hagynám ott őket.

Hogyan formálódott a hite, mi vonzotta a lelkészi szolgálathoz?

Szüleim hívő emberek voltak, fiatalon elhunyt édesapámat római katolikusnak, édesanyámat reformátusnak keresztelték. A mai napig nem tudom, hogyan érte el édesanyám, hogy mind a két fiúgyermek református lett. Igaz, református istentiszteletre jártunk, de édesapám által a katolikusoktól is sok érintést kaptam. Három kilométert buszoztunk vasárnaponként a templomig, és mindenki tudta, hogy Steinbachék szokás szerint az igehirdetés előtti énekekre érnek oda. Hazafele legtöbbször gyalogoltunk, hóban, fagyban, még szentestén is. Élő, megszólító, Krisztusba vetett hit áradt Csákváry Ferenc prédikációiból, amelyek általános iskolásan is mélyen átjártak. Még mindig a Kádár-korszak nehéz éveit éltük, a szentgáli templom mégis zsúfolásig megtelt. Középiskolás koromban Balatonfüredre jártam Herendről, és útközben Veszprémben szálltam át. A megyei könyvtárban

tanultam, beültem a zeneműtárunkba, és közben Bachot, Mozartot hallgattam. Szerb Antal A világirodalom története című kötete alapján végigolvastam a világirodalom nagyjait, a filozófusokat is beleértve. Gyönyörködtem a művészet minden ágában, és közben kiderült számomra, hogy minden ember, tudva vagy tudatlanul, Istent keresi. Ezzel párhuzamosan a Bibliát is tanulmányoztam, és láttam, hogy a művészetek és a tudományok által feltett kérdésekre ott a válasz. Az egyik legnehezebb rész Mózes első könyvének 22. fejezetéből Ábrahám hitének próbája: Mórijjá földjén, az egyik hegyen elindult, hogy feláldozza fiát, Izsákot. Az Uristen azonban már előre gondoskodott egy bakról, egy helyettes áldozatról. Egyik vezérigém azóta a szakasz 14. verse: „Az Úr gondoskodik. [...] Az Úr hegyén a gondviselés.” Isten megmutatja az utat, megoldást, megváltást ad, ez az, amire leginkább szükségünk van. Nekem ez már konkrét elhívás volt a lelkészi pályára.

Hány éves volt ekkor?

Tizenhat-tizenhét. Elhatároztam, hogy a teológián tanulok tovább, de nem mertem elmondani a szüleimnek, és nem is éreztem, hogy készen állnék. Munkát vállaltam, két évig kertészként dolgoztam a veszprémi Gyermek Házában. Közben görögül és héberül tanultam a Lovassy László Gimnázium tanárától, Horváth Gézától, és úgy mentem a teológiára, hogy alapjaiban ismertem a bibliai nyelveket. Még egy momentum az elhívással kapcsolatban, amely belevésődött a lelkembe: az Ajkáról Budapestre közlekedő távolsági buszok a 8-as főútvonal mellett álltak meg, Herendnél. Várakozás közben egy teherautó haladt el mellettünk. A platóján ülő részeg fiatalok egyike egy sörösuveget vágott közénk, és az szétrobbant. Nem lett bajunk, de a lelkemben megrendülten imádkoztam: Uram, hát ez a feladat, hogy krisztusi szeretettel ezt a durva, vad, a másikért felelősséget nem vállaló magatartást valahogy megszelídítsük, hirdelve az Isten életet megújító szeretetét? Igen, ez az én utam. „Az Úr gondoskodik. [...] Az Úr hegyén a gondviselés.” Isten megmutatja az utat, megoldást, megváltást ad, ez az, amire leginkább szükségünk van. Nekem ez már konkrét elhívás volt a lelkészi pályára.

Mikor ismerkedett meg a feleségével, és hogyan alakult ki a közös munka?

Az érettségi utáni munkahelyemen, a veszprémi Gyermek Házában találkoztunk Cenkvári Klárával, későbbi feleségemmel. Sokat beszélgettünk. Említettem neki a vágyamat, hogy lelkész szeretnék lenni. A teológiai felvételim után elvittek katonának, és Klárika hűségesen megvárta,

közben eljegyeztük egymást. Ezután öt év teológia következett. Akkoriban aki nappalra járt, nem házasodhatott meg az iskola befejezéséig. Így vártunk mi közel nyolc évet egymásra. Kibőjtöltük. Isten megpróbált, megérlelt bennünket. Klárka azóta is odaadó, pótolhatatlan társam. Mint Isten eszközének mindent neki köszönhetek az életemben. Igazán gyönyörű, magas, hosszú hajú, csinos nő volt, amikor udvaroltam neki – nekem ma is ugyanolyan –, aki után folyamatosan megfordultak a férfiak. Csodának és isteni ajándéknak tartom, hogy velem maradt. Nagyon-nagyon hálás vagyok a segítőtársamért. Együtt vezetett minket az Úristen Balatonalmádiba, és megtartott minden szolgálatban. A feleségem nélkül nem volnék az, aki ma vagyok. Alázata, teherbírása, szeretete, szelídsége, ahogy mögöttem áll, mindenben szolgálja az Isten ügyét. Két felnőtt lányunk Isten ajándéka számunkra, az egyik fejlesztőmérnök, a másik állatorvos.

Mi az életét meghatározó Ige, és milyen hatással van a hétköznapijaira?

„Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete!” – olvassuk a *Filippi 4,4*-ben. Pál nem az az ember volt, aki mástól olyasmit kért, amit ő maga ne tett volna meg. Az életéről szóló feljegyzésekben végigkísérhetjük az örömét, még a legnehezebb és legpróbásabb helyzetekben is. Mégis azt mondja, mindenkor örüljete. Nem rajongó öröme buzdit. Az öröm a kegyelem megtapasztalásából fakad. Ha nehéz helyzetbe jutunk is, emlékeztessük magunkat arra, hol lennénk Isten kegyelme nélkül. Néha megterhel és bánt mindaz, ami körülvesz ebben a világban, sőt meg is gyötör. De az örömet mindennap elkérem Istentől. A nap végén, túlélve annak minden áldását és nyűgét, leteszem az életemet az Úristen kezébe. Reggel felébredek, és tapasztalom, hogy megújul az irgalma, és adatik újból az öröm. Az Úr gondoskodik, az Úr hegyén a gondviselés. A gyengeségünk, a talentumaink, a határaink ismerete nem hátrány, sőt elengedhetetlen ahhoz, amit vezetőként teszünk.

Nagy felelősséget hordozó, elfoglalt életében mi jelent felüdülést, kikapcsolódást? Mi a kedvenc időtöltése?

Bármilyen fizikai munka megpihentet. Édesapám féltő szeretettel teli szigorral nevelt. Kőkeményen tanultam, azután a kertben segítettem neki. Megtanított a kétkezi munka becsületére. Boldoggá tesz a futás, amelyre most már egyre inkább, a szó legszorosabb értelmében, ki kell szakítanom az időt a napomból. A futógépen jól meghajtom magam, a szabadban kocogva inkább gyönyörködöm a tájban, imádkozom, prédikációra készülök, megnyugszom. Elmaradhatatlan számomra még a művészet,

szépirodalom, vers, képzőművészet, zene, akár a könnyűzene, mert ezek őszintén szólnak az emberlét mindenféle örömről és kínjáról. Ha egy képzőművészeti alkotás, színdarab katartikus élményt nyújt, abban mindig ott van az Isten. Ez indirekt módon mind-mind a hitemet erősíti. A kultúra minden ága, a tudomány ugródeszka lehetne számunkra, hogy még több embert elérjünk az evangéliummal. Őszinte alázat van bennem, minden napot kegyelemnek tartok, és minden örömmel, az Úr erejét kérve, örömmel és reménységgel végzem szolgálatomat, amíg kimért időm tart, illetve amíg az Úr engedi.

Weberné Zsikai Mária
reformatus.hu

Túrmezei Erzsébet: A forráshoz

„Te nemcsak olyan forrás vagy,
amelyik engedi magát megtalálni.
Te az a forrás vagy, amelyik maga indul el
megkeresni a szomszárakat.”

Tiszta- bővizű csodálatos Forrás,
keresd tovább a szomszárakat!
Látod, mennyien vannak!
Posvány vizével oltják szomszáráguk.

Szomszárnak, életre, szeretetre,
irgalomra és bocsánatra, jóságra, igazságra,
öröme, igazi szabadságra.
Szomszárók számlálhatatlan serege!
Mi lesz velük, ha rád nem találhatnak?!

Milyen felfoghatatlan, ahogy elindulsz
megkeresni őket,
ahogy szüntelen útból vagy felőlük,
meg se várva, hogy ők keressenek!
Milyen csodálatos titok!

Boldog, akit már megtaláltál,
s nem posványok mérgező vizét issza!
Ahogy ígérted, nem szomszárzik soha többé,
és belsejéből szeretet, öröm, irgalom, jóság: élő
víz fakad.
Krisztus-forrás, te áldott, drága, tiszta,
keresd tovább a szomszárakat!

Gyerekol dal

I. (Szent) István királyunk

A nagy uralkodókról, a jó királyokról sok legenda szól. Tetteiket krónikások jegyezték le, vitézségüket dalnokok énekelték meg, és számtalan történetet őriz róluk az emlékezet.

Böles uralkodó volt István. Igen jól tudta, hogy Keletről jött népét új hazájában, Pannónia földjén, a Duna és a Tisza folyók mentén, a termékeny földeken, gazdag legelőkön csak úgy őrizheti meg, ha átveszi a nyugati szokásokat és meggyökerezik a magyar népben a keresztény vallás. Buzgón folytatta hát apja, Géza fejedelem munkáját, és erős kézzel térítette népét a pogány hitről az újra. Sok fáradozásának végül meglett az eredménye: a magyar nép áttért a keresztény hitre.

István ezután a hagyomány szerint munkájára a pápa áldását kérte, meg koronát is mellé, hiszen a többi keresztény uralkodót is mind megkoronázták. Az áldás és a korona hamarosan meg is érkezett Rómából. Csillogott-villogott, aranyból volt, közepén a Megváltó, körben pedig az apostolok képével. A szép fényes koronával ünnepélyesen megkoronázták Istvánt, s így ő már nem fejedelemként irányította tovább a népét, mint apja, hanem királyként uralkodott.

A koronát ezután a többi koronázási jelvénnel együtt elzárták Székesfehérváron, s úgy őrizték, mint a szemük fényét. Csak nagy ünnepeken vették elő, hogy a király fejére tegyék. A magyar korona maga az egész ország, földjének minden gazdagsága és népének egész boldogsága. Ha az uralkodó fején volt a korona, senki sem mert rá kezet emelni, mert azzal az országot, a hazát bántotta volna. De mikor a királyság lehanyatlott, a korona fénye is elhalványult.

Színezd ki!



Érdekességek Szent István királyról

Nem tudjuk mikor született

Valójában nem tudjuk, hogy Szent István mikor is született pontosan. Írásos emlékek három évszámot említenek: 967, 969 és 975, de az sem kizárt, hogy később, 980-ig bezáróan született. De nem csak a dátum, a helyszín sem tisztázott: egyes források szerint Esztergomban, a mai bazilika északi tornya mellett álló templom kápolnává átalakított szobájában látta meg a napvilágot. Más írásos emlékek szerint viszont édesapja, Géza fejedelem fehérvári palotájában született.

Túlélte a gyerekeit

Első magyar királyunk túlélte a gyerekeit. István 1038. augusztus 15-én halt meg, azaz hetvenéves kora körül érte a halál. Mindkét gyermeke, a korán elhunyt Ottó, valamint a vadászbalesetben halálosan megsérült Imre hercegek is előtte távoztak az élők sorából.

A koponyacsontját Pannonthalmán őrzik

Szent István erősen kötődött Pannonthalmához: a Szent Márton-bazilikát apja, Géza fejedelem kezdte el építtetni, majd István fejezte be, és gyakran vendégeskedett az apátságban. A szent király koponyacsontjának darabját is itt őrzik.

Eredetileg nem István volt a neve

Ma már mindannyian Szent Istvánként ismerjük első magyar királyunkat, de eredetileg Vajk néven látta meg a napvilágot, aminek a jelentése hős vezér. Az István nevet a megkeresztelkedése után vette fel, mégpedig az első keresztény vértanú tiszteletére.

Legyőzte Koppányt

Apja őt jelölte ki utódjául, de a nagyfejedelem halála után meg kellett küzdenie idősebb rokonával, Koppánnyal a főhatalomért. A Veszprém melletti csatában, német segítséggel legyőzte Koppányt, de ezzel csak a családon belül állította helyre a békét.

István halála után évtizedekig belháború dúlt az országot. VII. Gergely pápa avatta szentté 1083-ban, fiával, Imre herceggel és Gellért püspökkel együtt.

Magyarországon augusztus 20-a nemzeti ünnep, amikor István király mellett az államalapításra is emlékezünk.



KÓDOLT ÜZENET

A	R	M	K	Á	O	I	L	O	A
T	E	E	I	L	K	R	Y	D	K
Ü	L	S	R	Y	K	Á	K	N	A
Szent István király Intelmeiből egy mondatot tudsz itt elolvasni, ha rájössz a nyitjára. Jó próbálkozást!									
T	E	E	E	K	D	Z	R	K	K
Ü	L	T	N	P	I	S	N	O	O
R	M	L	E	E	G	A	O	S	D

Megfejtés:

Szeretethíd 2024

Minden év májusának végén gyülekezetünkben is nagy a nyüzsgés, hogy részt vegyünk a *Magyar Református Szeretetszolgálat* legnagyobb önkéntes akciójában. Ebben az évben sem volt ez másként. Volt, amire már hétközben is készültünk, hiszen a kerítésfestéshez át kellett csiszolni az elemeket. Pénteken szép számmal gyűltünk egybe a Klubteremben, és az Isten előtti közös imádsággal kezdtük a szolgálatunkat.

A kerítésfestés mellett, mely a legtöbb önkéntest kívánta, volt virágültetés, illetve a gyülekezet gondozásában lévő sírok rendbetétele, megkoszorúzása is, amit minden évben elvégzünk. Nem csak a gyülekezet tagjai, a klubtagok, vagy az intézményi dolgozók voltak jelen ezen a napon, hanem a Magyar Református Szeretetszolgálat megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató részlegének sarkadi telephelyéről is érkeztek önkéntesek. A szeretetszolgálati koordinátorral, *Kiss Tamással* és a telephellyel évek óta nagyon jó kapcsolatot ápol gyülekezetünk, melynek egyik gyümölcse épp a közös munkálkodás.

A legnagyobb munka tehát a kerítésfestés volt, amelyet nagy szorgalommal csinált a sok önkéntes, és így nagyon szépen és gyorsan haladt. Volt, aki főzött a munkálkodóknak, és hamarosan jó illatok lengtek be a Nyugdíjasház és az Intézmény udvarát. Természetesen a jóízű beszélgetések sem maradhattak el, hiszen ennek a napnak ez is a lényege: találkozni egymással, és a munka mellett megélni az együttlét örömét, megtapasztalni a közösség erejét.

A nagy lelkesedésnek köszönhetően a déli harangszóra már kész lett a festés, és mindenki végzett a többi helyszínen is. Volt olyan is, aki csak egy órára tudott maradni, de ott volt, és részt vett a munkában. A nagy aktivitás után jó volt a terített asztalhoz ülni és megpihenni.

A Szeretethíd másnapján a *Férfikör* tagjaival gyűltünk össze, hogy a Nyugdíjasház területén lévő kiülők tetejét felújítsuk. Nagyon megkopott a két tetőszerkezet, így azokat lecseréltük, és új héjazatot (zsindelyfedés) is kapott mindkét tető. Nem gondoltuk, hogy ennyi munka lesz vele, így nem is végeztünk mindennel ezen a napon, de később folytattuk, és kész is lett, mindenki nagy öröme és az itt lakók legnagyobb meglepedésére.

Megszépült környezetünk ezen a Szeretethídon is! Jó látni a sok önkéntes munkát, a segítő kezeket, a gyülekezetünkért tevékenykedő akaratot. Hálásak vagyunk, hogy évről évre mindig össze tudunk gyűlni, és gyülekezetünk különböző csoportjai együtt vannak. A Szeretethídban, a sok elvégzett feladat mellett, ez a legnagyobb érték.

Hálaadás az Újszalontai Református Leányegyházközségért

Az Újszalontai Református Gyülekezet a Sarkad-Belvárosi Református Egyházközséghez tartozik, mint leányegyházközség. Ebben a minőségben rendszeresen tartunk gyülekezeti alkalmakat a településen. Igen nagy kihívást jelentett az, amikor elromlott a templom harangjának lengőszerkezete. Életveszélyessé vált használni, így a harang elhallgatott.

A szakmai felmérés alapján jelentős összegbe került volna ezt a szerkezetet megcsináltatni, és a kicsiny gyülekezet ezt nem vállalhatta magára, ám az anyaegyházközségnek is komoly kihívást jelentett. Többször próbáltunk pályázati támogatást szerezni, és egyéb helyről segítséget kérni. Az elmúlt év végén jött a Békési Református Egyházmegye ajánlata, mely jelentős hozzájárulást jelentett a költségekhez. A többi a Sarkad-Belvárosi Gyülekezet tette mellé, és így készülhetett el a harang, és szólalhatott meg először húsvét első napján.

Miután a harang már szólt, egy Újszalontáról származó, és a Sarkad-Belvárosi Gyülekezetben szolgáló presbiterünk, himzett magyar zászlót ajánlott fel a gyülekezetnek, hálát adva az élő Istennek.

A helyiek is úgy gondolták, méltó módon kell megünnepelni azt, hogy újra szól a templom harangja, amely minden újszalontai lakosnak fontos, és hogy magyar zászlóval is gazdagodott a templom. Ezért a soron következő istentisztelet, 2024. június 16-án hálaadó istentiszteletként lett meghirdetve, ahol összegyűlt a falu lakossága, a képviselőtestület tagjai, élükön a polgármester úrral. A hálaadó istentisztelet után szeretetvendégségre is sor került, ahol üdítők és finom sütemények mellett tudtunk jóízűen beszélgetni a település, és az ott élők múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

Az önkormányzat képviselői ígéretet tettek, hogy ők is segítenek, hogy megújuljon a templom, ott, ahol most a legnagyobb szükség van rá. Így a nyár folyamán megtörtént az alsó nyílászárók, bejárati ajtó és az ablakok állagmegóvó festése. Ez nem végleges megoldás, de nyugodtabban mehetünk neki a télnek.

A gyülekezeti élet is fellendült, többen járnak templomba, mint azelőtt, és ez egy ilyen kis gyülekezetnél nagyon pozitívan hat. Istennek adunk hálát és Őt dicsőítjük, mert nélküle mindez nem történhetett volna meg. Hisszük, hogy megnyílnak a szívek, és egyre többen fogadják be Isten ígését itt is, és ezáltal a szolgálat értelmet nyer, látható eredményeket mutat. *Soli Deo Gloria!* Egyedül Istené a dicsőség!

Koncz Zsolt lp.

Célba ért vallomások

Az idei versenyeken is számos olimpikon tett hitet és jelenítette meg különböző módon, miként szerepel életében és spottelési-méltóságában az Ige. A Francia Bibliatársulat kétszázézer Bibliát osztott ki a 2024-es párizsi olimpia alkalmából. A kiadványban az Újszövetség és keresztyén sportolók bizonyágtételei szerepelnek. Mit jelent a keresztyén sportoló? Hogyan bírja be Istent a pályafutásába?

A Francia Bibliatársulat kétszázézer példányt nyomtatott ki és osztott szét az olimpia alkalmából az *Aranyál is drágább* című kiadványból: száznegyvenezer példányt franciául, további hatvanezeret pedig angolul jelentetett meg. A különleges kiadás címe *Péter első levelének 1. fejezetéből a 7. versre utal: „hogyan a ti megpróbált hitetek, amely sokkal értékesebb a veszendő, de tűzben kipróbált aranyál, Jézus Krisztus megjelenésekor méltónak bizonyuljon a dicsőre, a dicsőségre és a tisztességre.”* Az ötkarikás játékokra szerkesztett kiadványban az Újszövetség és keresztyén sportolók bizonyágtételei is szerepelnek. Többek között *Allyson Félix* amerikai futóé, aki arról ír: a legfontosabb lecke, amit megtanult, hogy minden körülmények között bízzon Istenben. Sokszor megy keresztül különböző megpróbáltatásokon, ilyenkor úgy tűnik, hogy Isten terve követésének semmi értelme sincs. De mindig Isten irányít, és soha nem hagy el minket.

A Francia Bibliatársulat bízik benne, hogy az ingyenes példányok olyan maradandó örökséget hagynak maguk után, amely messze túlmutat a sportarénákon. A szervezet különböző keresztyén sportszolgálatokkal együttműködve adta ki a Bibliát. – Annyira inspiráló olvasni a sportolók bizonyágtételeit, amelyek erőteljes emlékeztetőül szolgálnak arra, hogy a Szentírás milyen tartós hatást gyakorol világunkra – fogalmazott *Jonathan Boulet*, a Francia Bibliatársulat főtákará. A kétszázézer Bibliát eljuttatták iskolásoknak, gyülekezeteknek, és a tengerentúlra is jutott, a Reunion szigetre és Francia Polinéziába, ahol a szörfversenyeket szervezték az olimpián.

A Biblia is használ sportból vett képeket: futás, edzés, önmegtartóztatás, fegyelmezettség, kitartás. Ahhoz pedig tudatosnak kell lennünk, hogy keresztyén értelemben meg tudjunk maradni az élet különböző területein, így a sportban is. Pál apostol azt írja, hogy az életünk nemcsak egy út, hanem versenypálya. Életére gyakran hivatkozott úgy, mint egy atléta: „ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé” (Fil 3,14), vagy „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam.” (2Tim 4,7)

Gémes Csánád olimpiai ezüstérmes kardvívó a Világ/nézet egy korábbi adásában beszélt arról, hogy a kitartás, a fegyelmezettség és a képességek fejlesztése olyan értékek, amelyeket a sport nyújt. A kardvívó keresztyén hite megjelenik a munkájában, a sportban és az élet minden más területén is. Azzal, hogy a keresztyén értékeket követi élsportolói pályafutásában is, azt közvetíti, hogy bármennyire is fontos a sportbéli célok elérése, hogy minél magasabbra kell jutni, ám nem szabad ennek mindent alárendelni. Hozzáfűzte: igyekszik úgy élni, hogy kiélezett helyzetekben is példát mutasson másoknak. Tehetsége Istentől jön, és ha ezzel jól él, azzal az Urat dicséri.

Késely Ajna úszó, a 800 méter előfutama után úgy nyilatkozott: – Csak azt kértem az égietől, hogy Isten ereje szánjon meg engem, és le tudjam úszni ezt a 800 gyorsot jól. Úgy éreztem, hogy nem fog úgy sikerülni, ahogy elvárnám. De belülről megharcoltam azt, amiért idejöttem az olimpiára.

Katie Ledecky amerikai olimpiai bajnok úszó a nyolcadik aranyérme után úgy nyilatkozott, hogy a hite mindig nagyon fontos volt számára, és mindig az marad.

A második aranyérme átvétele után az amerikai futó *Sydney McLaughlin-Levrone* így nyilatkozott: – Egyfolytában hallom Istentől: „Csak koncentrálj rám!” Tudom, történhet bármi, ő rajtam keresztül megdicsőül. És ezért teszek mindent. Rekordok jönnek, mennek, Isten dicsősége örök.

Az olimpián különös látvány volt a szörfversenyek közvetítése, ahol egy alkalommal, tisztos távolságban egy bálna is a nézők között volt. A versenyen a brazil szörföző *Gabriel Medina* idézte a Bibliát: „Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.” (Fil 4,13)

Dél-Afrika aranyérmes úszója, *Tatjana Smith* pólóján az öt segítők szerepeltek: Isten–Jézus–Szentlélek felirattal.

Nicola McDermott, a magasugrásban ezüstérmes ausztrál atléta közösségi oldalán ezt írt: „Dicsőség Istennek, az én sziklámnak! Ő az én erőm és dalom!”

A teniszező *Novak Djokovic* – miután megnyerte az aranyérmet férfi egyesben – először az Úrnak adott hálát győzelméért.

Rayssa Leal, bronzérmes brazil gördeszkás az előfutama előtt jelbeszéddel idézte a Szentírást a 2024-es párizsi olimpián. A tizenhat éves sportoló bemutatkozása közben János evangéliumából Jézus szavait idézte: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. (Jn 14,6)

A brit ezüstérmes úszó, *Adam Peaty* szintén a Bibliából idézte A Példabeszédek könyvét: „Bízzál az Úrban teljes szívűből, és ne a magad eszére támaszkodj! Minden utadon gondold rá, és ő egyengetni fogja ösvényeidet.” (Péld 3,5–6)

Fekete Károly: A többre mutató kenyér

„Az újkenyér arra hív, hogy engedjünk a birtoklásból és növekedjünk a létezés örömeiben, ahol kiderül, milyen nagy különbség van mozgáster szempontjából az aggódó, a gondviselést nem érző ember és a gondviselésben hívó ember mozgáster között.”

A kenyérben benne van az élet többlete. Eszünkbe akarja juttatni, hogy több az élet, mint amit mi látunk belőle. Nem csak mi vesszük kezünkbe a kenyeret, hanem Isten általa hordoz bennünket a tenyerén és gondviselésének megízlelhető ajándékát adja nekünk benne. A kenyeret nem lehet betiltani, felmorzsolhatatlan életerő szunnyad benne. Ezzel az életre táplálással mutatja meg Isten, hogy kitüntetett figyelmet szentel nekünk. Többre értékelt minket, mint bármit és bárkit a teremtetettségben. Törődik velünk, sőt gondot csinál magának belőlünk. Isten nem ismer gondviselés-mentes övezeteket, amelyek ne tartoznának az Ő mindenhatósága alá.

Mivel az idei újkenyérben is benne van az élet többlete, ezért minket is kérdez: *„Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál?”* (Mt 6,25b) De igen! Több az élet, csak hogy mi jóval kevesebbel is beérjük, mint amit maga az élet kínál. Van valami türelmetlen hajszoltság bennünk, hogy megtaláljuk annak a nyitját, hogyan lehetne lefölözni az életből, ami a mienk lehet belőle.

Mi sokszor a töredékek, az életmorzsák felől szeretnénk a többhöz hozzájutni: minél hamarabb, minél rövidebb úton és minél nagyobb adaghoz. Megkóstolni valamit az életből: egy nagyobb darab kenyeret, egy egzotikus szabadságnit, vagy olykor egy lenyugtató wellnes-hétvégényit. Gyűrjük is az életet, fokozzuk is a tempót rendszeren, aztán jóval kevesebbel is beérjük, mint amit maga az élet kínál. Hamarabb dobunk egymásra követ, minthogy megosztanánk egymással azt, amink van. Elsivatagosítottuk az életet, megkövesedett a szív és kérges lett a lélek. A javak istenítéséből mára a javak diktatúrája lett. Pedig emberlétünk értelme az lenne, hogy teljes életet élve gazdagító személyiséggé váljunk. Közben így lett útítársunk a félelem, az aggódás, a kicsinyhitűség és a nyugtalankodás!

Az újkenyér arra hív, hogy engedjünk a birtoklásból és növekedjünk a létezés örömeiben, ahol kiderül, milyen nagy különbség van mozgáster szempontjából az aggódó, a gondviselést nem érző ember és a gondviselésben hívó ember mozgáster között:

- az aggódó szűkkeblűvé válik, aki hisz, az nagyvonalúan nyitja meg a szívét mások felé,

- az aggódót betölti a görcsös félelem, míg aki hisz, bizakodó örömmel él,

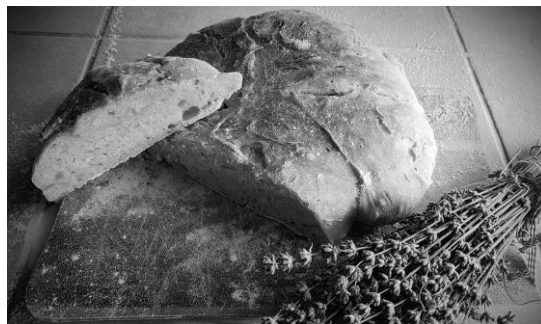
- az aggódót a nagy vagyon se nyugtatja meg, aki hisz, az szellemi-lelki kincseket gyűjt,

- a gondviselésben nem bízó csak annyit lát, hogy „mennyi minden lehetetlen”;

- a gondviselésre hagyatkozó viszont tapasztalja: Istennél minden lehetséges! Ma is, nálunk is, Magyarországon is!

Legyen dicséret és dicsősség a Gondviselő Istennek, hogy asztalt terített magyar népünknek, és kenyerünkben benne van az élet többlete! Legyen az Ő áldása rajtunk és mindennapjainkon!

„Az Istennek békesség, amely minden értelmet felülbalad, meg fogja őrizni a ti szívetekeket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban!” Ámen



Túrmezei Erzsébet: A megszegett kenyér

Meghal a búzaszem. Aranykalász
Sarjad szívéből. Kaszasuhanás...
Halál, melyet megint halál követ:
a cséplőgép...kemény malomkövek...
az erjedés... a tűz... a fájdalom...
És most fehér kenyér az asztalon.

A szenvedések útján ím, felér
a Koponyák hegyének asztalára
és vár reánk a megszegett kenyér.
Mi, akik epedünk és éhezünk,
kinyújtjuk érte elaszott kezünk...
égi erőt, új életet nyerünk
és üdvösség az, amit érzünk.

Gyülekezeti Krónika

A kerestség sákramentumában részesültek:

Guba Zoltán és Guba Patrícia gyermekei: **Gréta Hanna és Zoltán Patrik.**

Balog István és Oláh Tímea Zita fia: **István Matteo.**

Mohácsi Sándor és Rekiczki Vanessza leánya: **Amina Ketrin.**

Oláh Krisztián és Faragó Gina leánya: **Mendi.**

„Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak, enyém vagy!
Ha vízben kelsz át, én veled vagyok, és ha folyókon, azok nem sodornak el. Ha tűzben jársz, nem perzselődös meg, a láng nem éget meg téged. Mert én, az Úr vagyok a te Istened.” (Ézsaiás 43,1-3)

Gyülekezetünkben elhunytak és eltemettek:

Papp István 54 évet élt testvérünk – Sarkad, Balassi Bálint u. 20/a. sz. alatti lakos. Vigasztaló ige: Zsoltárok 90, 5-6: „Elragadod őket, olyanok lesznek, mint reggelre az álom, mint a növekvő fű: reggel virágzik és növekszik, estére megfonnyad és elszárad.”

Máté 11,28: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.”

Puskás Imre 89 évet élt testvérünk – Szeged, Palánk u. 8. sz. alatti (egyor Sarkadon született) lakos. Vigasztaló ige: Prédikátor 12,6-7: *Végül elszakad az ezüstkötél, összetörik az aranypohár, a korsó eltörik a forrásnál, és a kerék belezuhan a kútba. A por visszatér a földbe, olyan lesz, mint volt, a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta.*

*A Mindenható Isten enyhítse
a gyászolók fájdalmát!*

Az alkalom

Jön ... elmegy ... többé nem látod soha.
Szobádba száll, mint csillogó madár ...
s ha nem csukod be jól az ablakot,
huss, odafönn a kék magosba jár.

Úgy csillan meg, mint napfelköltekör
a réten villogó gyémántszemek ...
s ha meg nem látod, percek múlva már
fűszálakon csak fájó könny remeg.

És neked már csak fájó könny marad
befátyolozni vétkes, vak szemed.
Nem adtad akkor ... most már nincs kinek.
Nem tetted akkor ... most már nem lelet.



„Mindenki úgy adjon, ahogyan előre
eldöntötte szívében, ne kedvetlenül
vagy kényszerűségből, mert
a jókedvű adakozót szereti az Isten.”
(2Korinthus 9,7)

Kedves Testvéreink!

A Magyarországi Református Egyházban mindenki egyháztagnak számít, akit a református egyház szertartása szerint megkereszteltek, valamint az a nagykorú keresztyén, aki magát reformátusnak vallja. Az egyháztagság ténylegesen akkor valósul meg, amikor valaki valamely konkrét gyülekezethez (egyházközséghez) csatlakozik, és annak tagjává lesz.

Teljes jogú egyháztag az, akit megkereszteltek, konfirmációi fogadalmat tett, a gyülekezet istentiszteletein és az úrvacsorai közösségben részt vesz, és gyülekezete fenntartásához hozzájárul. Az ilyen gyülekezeti tagnak nagykorúsága elérésétől kezdődően választó joga van és választható az egyházi vagy gyülekezeti választások alkalmával.

A anyaggyülekezetek önfenntartóak, sem az államtól sem a közegyháztól nem kapnak pénzt a működésükhöz. Az **egyházfenntartói járulék** befizetésével, személyes adományozással vagy átutalással, illetve a templomi perselyes adakozással járulhatunk hozzá gyülekezetünk fenntartásához.

Presbitériumunk az évi egyházfenntartás összegét *havi 1000 Ft-ban*, éves szinten *12.000 Ft* összegben határozta meg. Ez az *összeg ajánlás*, hiszen mindenkinek szíve és lehetősége szerint kell eldöntenie, mennyit áldoz gyülekezete működésére.

**Sarkad-Belvárosi Református Egyházközség
számlaszáma:**

**Uni Credit Bank Zrt.
10918001-00000056-54060000**

„Közeledtek az Istenhez és Ő közeledni fog hozzátok.” (Zakab 4,8)

HAGYOMÁNYOS ÉS ONLINE ALKALMAINK

Reggeli csendes percek: a hét minden napján –
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

Intézményi reggeli áhítat a Gyülekezeti teremben:
szerda reggel 7:30

Imaközösség és Sétközi Bibliaióra a
Gyülekezeti teremben: szerda délután 5 óra

Vasárnapi Istentisztelet a Templomban:
vasárnap délelőtt 10 óra

Gyermek-istentisztelet: vasárnap de. 10 óra

Ifjúsági Bibliaióra: szombat du. 4 óra

Istentisztelet Újszalontán: hónap első vasárnap
du. 14:30

**Online Istentisztelet keddenként a Sarkad
TV-vel közösen** –

<https://www.facebook.com/tv.sarkad>
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

Műszövetség: hónap első kedd du. 5 óra – a Klub
teremben

Sérfi kör: havonta egyszer, szerda du. 5 óra – a
Klub teremben

ÖKUMENIKUS TEREMTÉSVÉDELMI NAP

2024. SZEPTEMBER 28.
SZOMBAT 10:00

Vári Lili: Őszi remény

Pörgő levelek, neszező avar,
koppanó árva gesztenye,
ködös égen madárrikoltás
terjengő füst a völgy felett,
erjed a must dohos pincékben,
keményre tapad az agyag,
hártya türemlik a kis vizekre,
bezárják az ablakokat.
Félelem lopódzik öreg szívekbe,
magas fűben az őz lapul,
bundát cserélt, mert a fagy nehéz lesz
róka, hiúz meg a mezei nyúl.
Örökre elszökött királyi
fuvolásunk, a sárgarigó?
Nem szökken víg szöcske
többet a nyári réteken?
S nem suttog többet szép szavakat
a nyári Hold a fátyolvízességnek?

Ne félj! Ringatnak új kalászt
didergő földjeink, és zenél
méh, tücsök, dongó virág felett!
Enged fagyot és aggodalmat,
de küldi szelíd szeleivel
az új tavaszt Teremtőd,
ki vizet, erdőt és az úszó felhőt,
szelíd virágot, tölgyet és rigót,
és mindenkinek felett téged szeret.

Újbori hálaadás
2024. október 20.

Sarkad-Belvárosi Református

A Sarkad-Belvárosi Református Egyházközség

időszakosan megjelenő lapja

Szerkesztő-bizottsági tagok:

Dr. Koncz-Vágási Katalin és Koncz Zsolt lelképásztorok

Dr. Taybani Jamal gondnok

Péntek István presbíter

Felelős kiadó: az egyházközség elnöksége

5720 Sarkad, Veress Sándor u. 15.

Telefon: 20/429 – 1285

E-mail: sarkad-belvaros@reformatus.hu - Web: www.reformatus-sarkadbelvaros.hu
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség